ROLNICZE Doradztwo

Miejska Biblioteka Publiczna
w Białej Podlaskiej
ODZIAŁ INFORMACJI BIBLIOGRAFII
I WIEDZY O REGIONIE
ul. Warszawska 12a
21-500 Biała Podlaska

WODR Lublin
Oddział w Grabanowie

Biuletyn WODR w Lublinie Oddział w Grabanowie

Maj 5 (163) 2002 ISSN 1238 8494 cena 1,30 zł

Doradztwo Rolnicze w rejonie działania Oddziału w Grabanowie

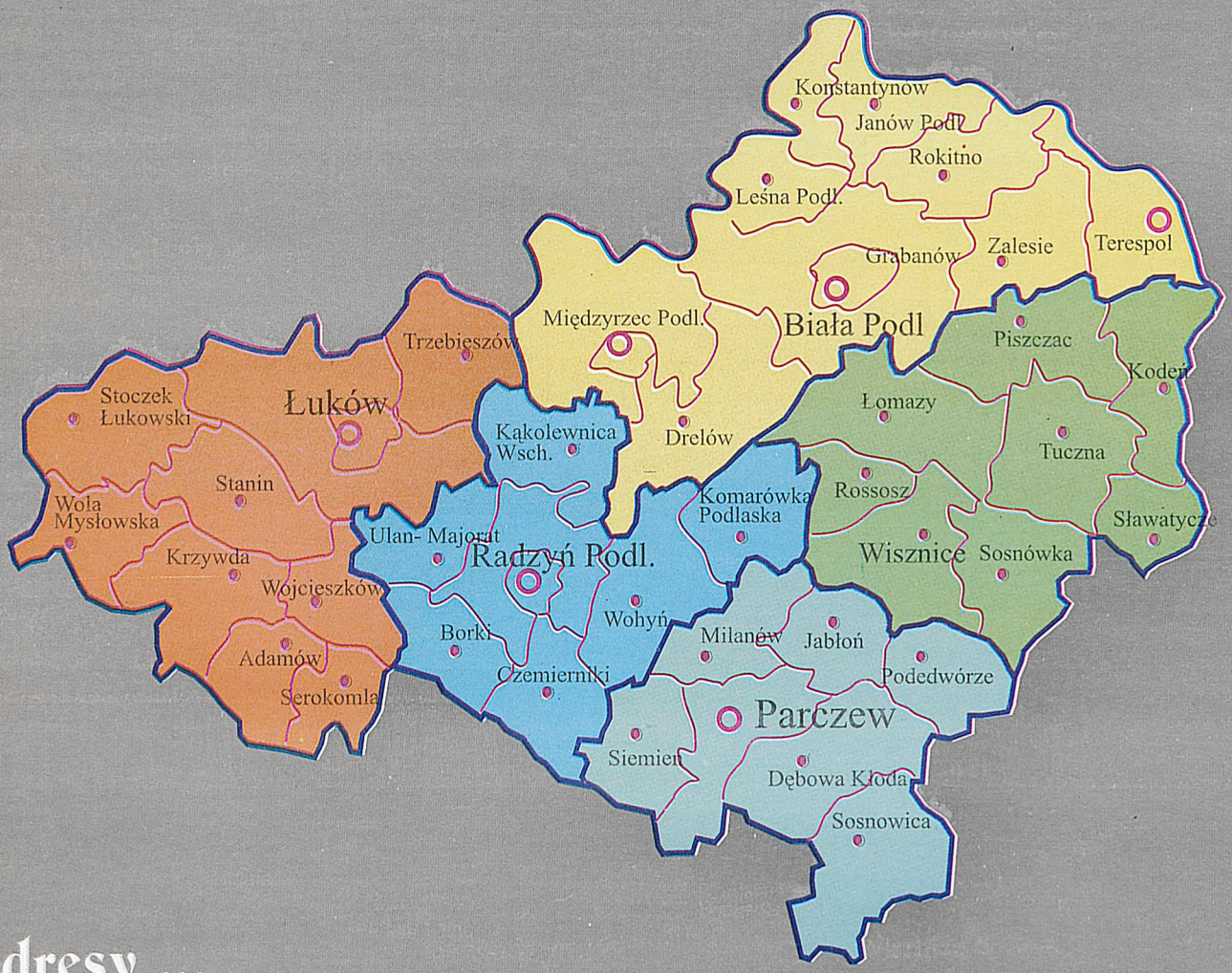

Adresy ...

WODR w Lublinie
zs. w Końskowoli
Oddział w Grabanowie
21-500 Biała Podlaska
tel.: (0 83) 343 37 92
fax: (0 83) 343 81 98
e-mail: odrgrabanow@cyber.pl

PZDR Biała Podlaska
ul. Żeromskiego 3
21-500 Biała Podlaska
tel./fax: (0 83) 343 32 34
e-mail: zdbiala@cyber.pl

PZDR Łuków
ul. Świderska 12
21-400 Łuków
tel./fax: (0 25) 798 39 58
e-mail: zdlukow@cyber.pl

PZDR Parczew
ul. Piwonia 50
21-200 Parczew
tel./fax: (0 83) 354 24 74
e-mail: zdparczew@cyber.pl

PZDR Radzyń Podlaski
ul. Dąbrowskiego 9
21-300 Radzyń Podlaski
tel./fax: (0 83) 352 84 06
e-mail: zdradzyn@cyber.pl

PZDR Wisznice
ul. Warszawska 13
21-580 Wisznice
tel./fax: (0 83) 378 22 49
e-mail: zdwisznice@cyber.pl

Wydawca: Wojewódzki Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Lublinie Oddział w Grabanowie
Dyrektor WODR w Lublinie zs. w Końskowoli: mgr inż. Andrzej Ryl
Z-ca Dyrektora ds. Oddziału w Grabanowie: inż. Arkadiusz Szymoniuk
Adres Redakcji: WODR Oddział Grabanów 21-500 Biała Podlaska,
Tel.: (0 83)343 37 92, fax: (0 83) 343 81 98, e-mail: gazeta@cyber.pl
Red. Nacz. Marek Lewandowski. Skład komputerowy: Andrzej Mazur. Druk: Ireneusz Wagner.
Korekta: Czesława Mirczewska, Wanda Zając. Nakł.1100 egz.

Zasady gospodarowania odpadami komunalnymi

Wywiad z Dyrektorem Wydziału Ochrony Środowiska i Rolnictwa Zdzisławem Strycharzem

W ubiegłym roku powstał szereg ustaw dotyczących gospodarki odpadami komunalnymi. Może na wstępie Pan Dyrektor zechce je wszystkie przypomnieć naszym Czytelnikom.

Podstawowymi aktami prawnymi są: ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. Nr 132, poz. 622 - z późn. zm.), ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. Nr 62, poz. 628), ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 62, poz. 627) oraz ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. o wprowadzeniu ustawy - Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 100, poz. 1085).

Odpady komunalne to po prostu śmieci, które powstają w gospodarstwie domowym?

Nie tylko. Określa to ustawa: To także odpady nie zawierające odpadów niebezpiecznych pochodzące od innych wytwórców, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych.

W ostatnich latach wyraźnie widać w naszym otoczeniu, że odpadów przybywa.

Dostrzegamy je wszędzie. Czy ustawodawca podaje sposób, by zmienić ten stan rzeczy?

Oczywiście. Przede wszystkim trzeba zapobiegać powstawaniu odpadów lub ograniczyć ich ilość i negatywne oddziaływanie na środowisko. Jeżeli nie ma możliwości zastosowania takiej profilaktyki, powinny one zostać w pierwszej kolejności poddane odzyskowi. (Dlatego m. in. odpady powinny być zbierane w sposób selektywny.) Gdy i to nie wchodzi w grę ze względów technologicznych lub odzysk nie jest uzasadniony z przyczyn ekologicznych lub ekonomicznych, to odpady powinny być tak unieszkodliwione, aby składowane były wyłącznie te, których unieszkodliwienie w inny sposób było niemożliwe z przyczyn technologicznych lub nieuzasadnione z przyczyn ekologicznych lub ekonomicznych.

Odzysk i unieszkodliwianie w pierwszej kolejności powinny się odbywać w miejscu ich powstania. Jeżeli to niemożliwe, odpady należy przekazywać do najbliżej położonych miejsc składowania lub odzysku. Zarówno odzysk jak i unieszkodliwianie odpadów musi być prowadzone w sposób nie powodujący zagrożenia dla życia i zdrowia ludzi oraz dla środowiska.

Kilka lat temu mówiło się w naszym regionie również o budowie spalarni śmieci.

Ustawa o odpadach wprowadza szczegółowe wymogi związane z **termicznym przekształcaniem i składowaniem** odpadów. Spalarnie odpadów komunalnych powinny być zaprojektowane, budowane, wyposażone i użytkowane w sposób zapewniający osiągnięcie takiego poziomu termicznego przekształcenia, przy którym ilość i szkodliwość dla życia, zdrowia ludzi lub dla środowiska odpadów i innych emisji powstających wskutek termicznego przekształcenia odpadów będzie jak najmniejsza.

Niska kaloryczność naszych odpadów komunalnych, ze względu na ich znaczne zawilgocenie powoduje, że potrzeba dodatkowej energii przy prowadzonych procesach spalania. Ma to

Ciąg dalszy na s. 4

Spis treści

Zasady gospodarowania odpadami komunalnymi.....3

Preferencyjne kredyty w Łukowie.....5

Kredyty na zakup środków do produkcji rolnej.....6

Ekwiwalent za las.....6

W którym miejscu jesteśmy..7

Zaraza ziemniaka i jej zwalczanie.....8

Zaraza ogniowa-groźna choroba kwarantannowa.....9

Nawożenie RSM-em po wschodach kukurydzy.....9

Skrzypionki.....10

Zielonka, siano czy kiszonka...11

Jeszcze o kwocie mlecznej.....12

Krowa też lubi wygody.....14

Rozród trzody chlewnej a opłacalność produkcji.....16

Porady pszczelarskie.....17

Aktywna wieś-aktywna szkoła...19

Produkt lokalny a jego ochrona prawna.....20

Aktywizacja tych, którzy nie są liderami.....21

Festyn ludowy w Neplach.....22

Potrawy z grila.....23

niewątpliwie wpływ na wysokość kosztów związanych z eksploatacją spalarni. Stąd trudne do podjęcia w Polsce decyzje związane z pytaniem, czy funkcjonowanie spalarni odpadów komunalnych będzie korzystne z ekonomicznego punktu widzenia.

Pozostaje więc unieszkodliwianie odpadów na składowiskach. Gminy na Lubelszczyźnie budują je przy wydatnej pomocy Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska od dziesięciu lat.

W stosunku do składowisk odpadów ustawa wprowadza nowe rozwiązania prawne dotyczące budowy, eksploatacji oraz zamknięcia składowisk odpadów.

Lokalizacja i budowa składowiska podlega przepisom inwestycyjnym - wymaga uzyskania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowaniu terenu, uzyskania pozwolenia na budowę oraz na użytkowanie obiektu. Powstanie składowiska odpadów powinno być zgodne z zasadami ustalanymi w planach gospodarki odpadami.

Decyzja o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu może być uzależniona od przedstawienia przez inwestora ekspertyzy co do możliwości odzysku lub unieszkodliwiania odpadów w inny sposób niż przez składowanie.

Pozwolenie na budowę powinno określać wymagania zapewniające ochronę życia i zdrowia ludzi, ochronę środowiska oraz ochronę uzasadnionych interesów osób trzecich; w tym także określać wysokość i formę zabezpieczenia roszczeń mogących powstać w związku z funkcjonowaniem składowiska.

Pozwolenie na użytkowanie składowiska może być wydane po zatwierdzeniu instrukcji eksploatacji składowiska odpadów oraz po przeprowadzeniu kontroli przez wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska.

Decyzje te będą wydawane w stosunku do nowych składowisk, a co ze składowiskami już istniejącymi?

Organy ochrony środowiska: wojewoda lub starosta są ustawowo zobligowane do zobowiązania zarządzających składowiskami odpadów do sporządzenia i przedłożenia przeglądu ekologicznego składowiska, w terminie do 30 czerwca 2002 roku. Jego celem ma być określenie stanu technicznego składowiska oraz możliwości spełnienia przez nie wymogów określonych w ustawie o odpadach. Jeżeli będzie ono w stanie je spełnić, to można zobowiązać zarządzającego składowiskiem do wystąpienia z wnioskiem o pozwolenie mu na zmianę sposobu użytkowania obiektu budowlanego lub jego części lub pozwolenia na budowę składowiska odpadów, którego przedmiotem będzie przebudowa obiektu. Zarządzający składowiskiem ma obowiązek dostosować jego funkcjonowanie do wymagań określonych w powyższych pozwoleniach, najpóźniej do dnia 31 grudnia 2009 roku.

Instrukcja eksploatacji składowiska zostaje dopiero wprowadzana, proszę więc, Panie Dyrektorze, podać szczegóły.

Instrukcja eksploatacji składowiska powinna określać:

- typ składowiska,
- w razie potrzeby wydzielone części składowiska odpadów innych niż niebezpieczne, na których mogą być składowane określone rodzaje odpadów niebezpiecznych,
- aparaturę kontrolno-pomiarową wraz ze schematem rozmieszczenia punktów pomiarowych,
- sposoby składowania poszczególnych rodzajów odpadów,
- rodzaj i grubość stosowanej warstwy izolacyjnej,
- godziny otwarcia składowiska odpadów,
- sposób zabezpieczenia składowiska odpadów przed dostępem osób nieuprawnionych,
- procedury przyjęcia odpadów na składowisko, sposoby i częstotliwość prowadzenia badań, · sposób prowadzenia dokumentacji dotyczącej eksploatacji składowiska odpadów,
- dodatkowe wymagania związane ze specyfiką składowania odpadów.

Instrukcja, o której Pan Dyrektor wspomniał, będzie obowiązywać tylko na składowiskach, które dopiero powstaną?

Nie. W stosunku do istniejących składowisk odpadów ustawa z lipca ub. r. wprowadza obowiązek uzyskania decyzji zatwierdzającej instrukcję eksploatacji składowiska zgodnej z obowiązującymi przepisami. Zarządzający składowiskami mają czas do 31 grudnia 2002 r. To nie wszystko. Kierownik składowiska powinien posiadać świadectwo stwierdzające kwalifikacje w zakresie gospodarowania odpadami. Kierownicy istniejących już składowisk zobowiązani są do ich uzyskania najpóźniej do 30 czerwca 2004 r.

Można przypuszczać, że podniesienie wymagań wobec standardu składowiska, a nawet konieczność dokształcenia się kierowników, spowoduje podwyższenie ceny za przyjęcie odpadów do składowania.

Cena ta powinna uwzględniać koszty budowy, eksploatacji, zamknięcia, monitorowania i nadzorowania składowiska odpadów. Jest to istotne, gdyż zarządzający składowiskiem, jako posiadacz odpadów będzie ponosił opłaty (uregulowane w ustawie - Prawo ochrony środowiska) za składowanie odpadów komunalnych.

W Instrukcji eksploatacji składowiska wspomniał Pan Dyrektor o wymogu określenia sposobu składowania poszczególnych rodzajów odpadów.

Powinny być **bowiem składowane** w sposób selektywny. Dlatego przed umieszczeniem na składowisku nie tylko muszą być poddane procesowi przekształcenia fizycznego, chemicznego, ale i segregacji.

Obowiązki te nie dotyczą jedynie odpadów obojętnych. Mieszanie składowanych odpadów jest możliwe jedynie w przypadku, gdy nie spowoduje to zwiększenia negatywnego ich oddziaływania na środowisko.

Ponadto ustawa o odpadach wprowadza zakaz składowania niektórych rodzajów odpadów. Są to np.: odpady w postaci ciekłej, w tym - zawierające wodę w ilości powyżej 95% masy całkowitej, z wyłączeniem szlamów; odpady o właściwościach wybuchowych, żrących, utleniających, wysoce łatwopalnych lub palnych.

Na wstępie naszej rozmowy powiedział Pan, że powstanie składowiska odpadów powinno być zgodne z zasadami ustalanymi w planach gospodarki odpadami. Myślę, że warto wyjaśnić Czytelnikom w następnym numerze naszego pisma, co to za plany. Na razie - dziękuję za rozmowę.

Rozmawiała: Anna Truskolaska

Preferencyjne kredyty w Łukowie

W 2001 roku rolnicy naszego powiatu utrzymywali zainteresowanie preferencyjnymi kredytami inwestycyjnymi. Kredyty te, z dopłatami ARiMR do oprocentowania, wykorzystane były na poziomie zbliżonym do roku poprzedniego. Tradycyjnie najbardziej popularne były linie najniżej oprocentowane, w omawianym roku były to kredyty dla młodych rolników i nowe linie branżowe na mleczarstwo i modernizację przemysłu mięsnego. Mimo znacznych wymagań, jakie muszą spełnić gospodarstwa, rolnicy i przedsiębiorcy realizują przedsięwzięcia inwestycyjne z udziałem tych linii. Intencją inwestorów jest chęć urządzenia gospodarstw i zakładów pozwalających na wydajną i konkurencyjną produkcję w momencie przystąpienia do Unii Europejskiej. Szczególnie gospodarstwa mleczarskie, spodziewając się limitów produkcji (kwot mlecznych) rozbudowują stada, modernizują budynki, kompletują maszyny do produkcji pasz i zwiększają powierzchnię upraw. Gospodarstwa te muszą uzyskać certyfikat Powiatowego Lekarza Wet. świadczący o spełnianiu przez gospodarstwo warunków producenta mleka zgodnie z wymogami sanitarnymi UE. W tym miejscu należy pochwalić dobrą współpracę WODR z lekarzami Państwowej Inspekcji Weterynaryjnej w Łukowie. Lekarze określają dla każdego gospodarstwa warunki jakie musi spełnić rolnik. Na tej podstawie sporządzający plany przedsięwzięć ustalają z rolnikiem harmonogram realizacji zadań i sposób finansowania.

Symbol linii	Przeznaczenie	Ilość opinii	Koszt inwestycji	Kwota kredytu
BR/10	Zespołowe użytkowanie maszyn	1	210000	70000
BR/14	Przetwórstwo mięsne	3	8197193	5612500
BR/15	Produkcja mleka	29	1936635	1492620
IP/01	Podstawowa linia inwestycyjna	20	383752	292070
IP/02	Przetwórstwo rolno-spożywcze	2	289828	200000
IP/04	Działy specjalne produkcji rolnej	1	30400	20000
KZ/01	Zakup ziemi rolniczej	35	579250	449750
MP	Tworzenie miejsc pracy	2	128000	75000
MR/01	Tworzenie gospodarstw	3	792875	627506
MR/02	Urządzanie gospodarstw przez młodych roln.	63	5033612	3815716
x	Razem	159	17581545	12655162

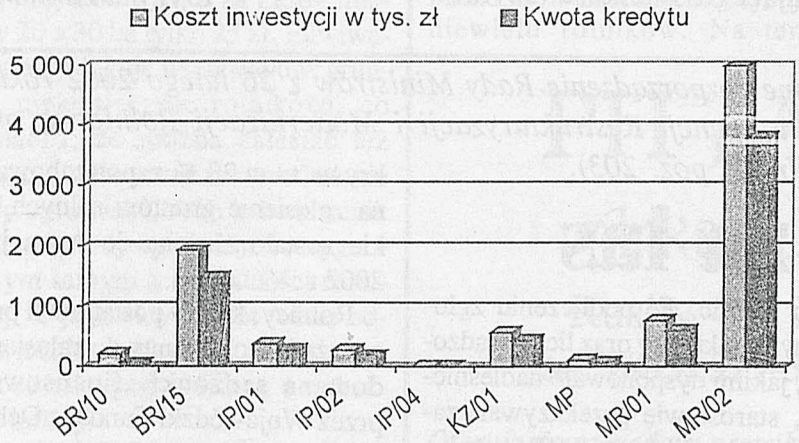

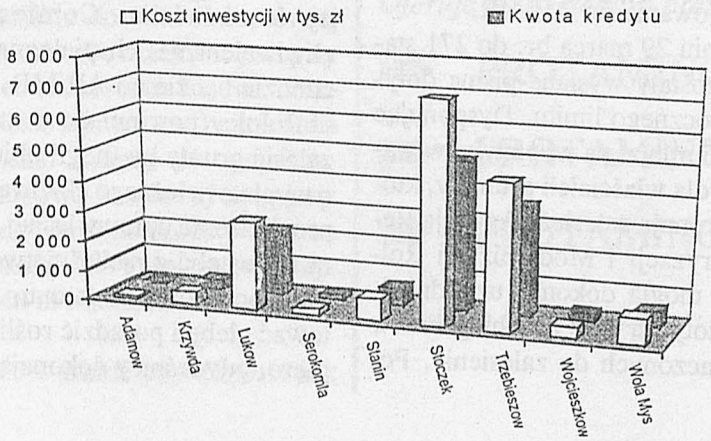

Największe sumy kredytów przeznaczone były na przedsięwzięcia w przetwórstwie spożywczym. Korzystały z nich firmy przetwórcze w tym należące do największych w powiecie. Z jednej linii na przetwórstwo mięsne wydano 3 opinie ale na sumę prawie 50% wszystkich zaopiniowanych przedsięwzięć.

Nie cieszyły się popularnością kredyty na tworzenie miejsc pracy w działalnościach pozarolniczych na wsi. Wynika to z prostej zależności, stworzenie i utrzymanie miejsca pracy jest zbyt kosztowne w stosunku do opłacalności większości przedsięwzięć na wsi. W aktualnej sytuacji gospodarczej należy zmienić warunki kredytowania dla podmiotów tworzących nowe dodatkowe miejsca pracy.

Poniższa tabela i wykres przedstawiają ile podmiotów zrealizowało przedsięwzięcia i na jaką sumę zaciągnęło kredyty w ramach poszczególnych linii. Informacje te sporządzono na podstawie rejestru wydanych opinii, w rzeczywistości dane te mogą się nieznacznie różnić. Poniższy wykres ilustruje różnice pomiędzy gminami przy wykorzystaniu możliwości kredytowych z dopłatami z Agencji. Najkosztowniejsze inwestycje zrealizowano na terenie Stoczka Łukowskiego. Decydujące znaczenie miała tutaj inwestycja zrealizowana w Zakładzie Przetwórstwa "Stoczek" Spółka S.A. W wykorzystaniu kredytów na przedsięwzięcia w gospodarstwach rolnych przoduje tradycyjnie gmina Trzebieszów. W gminie tej bardzo popularna była linia branżowa na restrukturyzację mleczarstwa, dzięki temu w powiecie Łuków wydano prawie 60% opinii w stosunku do Oddziału Grabanów.

Ilość opinii w gminach

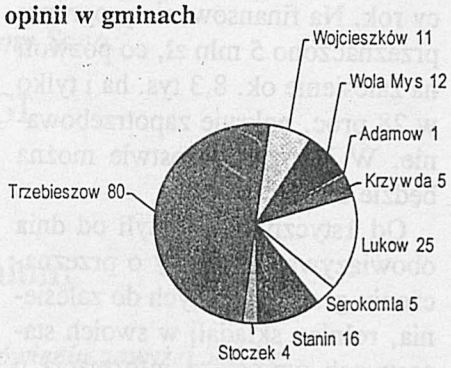

Andrzej Mazur

Od 28 marca obowiązuje zmienione rozporządzenie Rady Ministrów z 26 lutego 2002 roku o szczegółowych kierunkach Działań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz sposobach ich realizacji (Dz. U. Nr 21, poz. 203).

Kredyty na zakup środków do produkcji rolnej

Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w świetle zmienionych przepisów udziela dopłat do oprocentowania kredytów obrotowych na cele rolnicze.

O kredyt mogą ubiegać się krajowi przedsiębiorcy prowadzący produkcję rolniczą. Wysokość kredytu nie może przekroczyć równowartości **10 q żyta na 1 ha użytków rolnych,** według cen przyjętych do naliczenia podatku rolnego w roku, w którym zawarto umowę kredytową. W tym roku jego wysokość wynosi **371,90 zł** na hektar.

Kredyt może być zaciągnięty **na okres nie dłuższy niż 12 miesięcy** od dnia zawarcia umowy kredytowej. **Oprocentowanie wynosi 4,8 % w stosunku rocznym.**

Kredyt może być przeznaczony na zakup:

- nawozów mineralnych, środków ochrony roślin oraz pasz,
- kwalifikowanego materiału siewnego i kwalifikowanego materiału szkółkarskiego do nowych nasadzeń i odnowień,
- zwierząt hodowlanych,
- pszczelich matek użytkowych i reprodukcyjnych,
- rzeczowych środków obrotowych do produkcji żywności metodami ekologicznymi i przystosowanie gospodarstw do tej produkcji,
- paliwa na cele rolnicze.

Dopłaty do kredytów na zakup obrotowych środków do produkcji rolnej mogą być udzielone po spełnieniu następujących warunków:

- przedstawieniu nakazu płatniczego podatku rolnego określającego wielkość użytków rolnych w gospodarstwie rolnym lub zaświadczenia z urzędu gminy dokumentującego wielkość użytków rolnych w gospodarstwie,
- złożenia oświadczenia, że użytki wymienione w nakazie lub zaświadczeniu nie zostały i nie będą wydzierżawione w okresie, za który udzielona jest dopłata,
- przedstawienia umowy dzierżawy co najmniej na okres 10 miesięcy, w tym 8 miesięcy w okresie, za który będzie udzielona dopłata (w przypadku dzierżawy gruntu),
- w przypadku posiadaczy użytkujących grunty z nie uregulowanym stanem własności - odpowiedniego zaświadczenia z urzędu gminy,
- udokumentowania w terminie 2 miesięcy od dnia pobrania z banku środków finansowych lub 2 miesięcy przed dniem podpisania umowy kredytowej fakturami VAT wykorzystania co najmniej 80% wartości kredytu.

Wnioski o objęte dopłatami do oprocentowania kredyty obrotowe przyjmują banki współpracujące z AR i MR.

Krystyna Laskowska

Od 28 marca obowiązuje zmienione rozporządzenie Rady Ministrów z 26 lutego 2002 roku o szczegółowych kierunkach Działań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz sposobach ich realizacji (Dz. U. Nr 21, poz. 203).

Ekwiwalent za las

Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa ustaliła limit zalesień gruntów rolnych na bieżący rok. Na finansowanie programu przeznaczono 5 mln zł, co pozwoli na zalesienie ok. 8,3 tys. ha i tylko w 28 proc. pokryje zapotrzebowanie. W jednym starostwie można będzie zalesić 36 ha.

Od 1stycznia br., czyli od dnia obowiązywania ustawy o przeznaczeniu gruntów rolnych do zalesienia, rolnicy składali w swoich starostwach wnioski z informacją o tym, ile gruntów chcieliby w tym roku zalesić. Po podliczeniu zgłoszonych hektarów oraz liczby sadzonek, jakimi dysponowało nadleśnictwo, starostowie przekazywali zapotrzebowanie do ARiMR.

W dniu 29 marca br. do 271 starostw zostały wysłane pisma dotyczące rocznego limitu. Dysponując kwotą 5 mln zł na wypłaty ekwiwalentów dla właścicieli gruntów, którzy dokonują zalesień, Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa mogła dokonać uzgodnień, które dotyczą 8 333,77 ha gruntów przeznaczonych do zalesienia. Pokrywa to w 28 % zapotrzebowanie na zalesienie gruntów rolnych, jakie zostało złożone do Agencji w 2002 r.

Rolnicy, którzy postanowili przeznaczyć swoje grunty do zalesienia, dostaną sadzonki sfinansowane przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska. Comiesięczny ekwiwalent na ich pielęgnację pochodzić będzie od ARiMR.

Rolnicy powinni do 5 maja br., zalesić grunty by mogli ubiegać się o wypłatę należnego ekwiwalentu za prowadzenie uprawy leśnej, powinni też ustalić z nadleśnictwem plan zagospodarowania terenu, przygotować glebę i posadzić rośliny. Dopiero, gdy leśnicy dokonają

W którym miejscu jesteśmy

Powszechny spis rolny jaki będzie przeprowadzony w maju dostarczy nam z pewnością dokładniejszych danych statystycznych o stanie inwentarza w gospodarstwach rolnych. Na podstawie własnych obserwacji chcę przedstawić zmiany zaobserwowane w rejonie mojego działania, to jest na terenie Gminy Podedwórze i Dębowa Kłoda. Przy pomocy tabelki zbiorczej przedstawiam bliżej obie gminy.

Wśród gospodarstw z terenu swojego działania szukałam gospodarstw rozwojowych a więc takich, które produkują towary rynkowe a gospodarstwo traktowane jest jako podstawowy warsztat pracy rolnika dające zadawalający dochód rolniczy. Za gospodarstwo rozwojowe przyjęłam gospodarstwo pow. 10 ha, produkujące rocznie 100 szt tuczników lub 20000 l mleka. Jeżeli dochód główny pochodzi z produkcji roślinnej to przyjęto produkcję z co najmniej 15 ha.

wyszczególnienie	sołectwa	gospodarstwa	Gosp. > 10 ha	Gosp. > 10 krów	Gosp. > 100 tuczników
Dębowa Kłoda	20	940	235	9	32
Podedwórze	13	815	403	4	49

Po takiej klasyfikacji z 1755 analizowanych gospodarstw do rozwojowych możemy zaliczyć tylko 112. Jest to 6% istniejących. Gospodarstwa te rozwijają się i inwestują. Inwestycje często prowadzone są w oparciu o kredyt preferencyjny z linii MR. Dotychczas z kredytów tej linii skorzystało 100 gospodarstw. Przeznaczane są one na modernizację budynków inwentarskich, celem poprawienia dobrostanu zwierząt, zakup ciągników i sprzętu rolniczego oraz zakup gruntów rolniczych. Ze względu na wymogi rynku mięsa i mleka wiele uwagi poświęcają rolnicy poprawie mięsności tuczników i sprostaniu wymogom jakościowym odstawianego mleka. Najdroższe są inwestycje związane z produkcją mleka. Dlatego też na utrzymanie krów mlecznych decyduje się niewielu rolników. Na terenie opisywanych gmin 13 gospodarstw posiada certyfikat jakościowy na odstawiane mleko a odbiór mleka odbywa się bezpośrednio z zagrody rolnika. Opłacalność produkcji rolniczej jest ciągle niska. Szczególne załamanie wystąpiło w 1998 i 1999 roku, gdzie gospodarstwa towarowe poniosły największe straty. W związku z brakiem opłacalności na terenie nie ma już ani jednego gospodarstwa drobiarskiego a tylko jeszcze dwa odchowują gęsi w okresie letnim. Ostatnie gospodarstwo zaprzestało chowu owiec a tylko jedno zajmuje się hodowlą bydła mięsnego. Dochód rolniczy jest nie wystarczający na nowe inwestycje typu nowa chlewnia lub obora. Jeżeli dodamy do tego, że aby uzupełnić sezonowe braki gotówki w 2001 roku w swoich Bankach Spółdzielczych z kredytów nawozowych skorzystało 324 rolników to nie sposób zauważyć, że rozwojowe gospodarstwa są zadłużone. Rolnicy z obawą patrzą w przyszłość.

Na podstawie danych z Gminy Podedwórze i Dębowa Kłoda

Obserwacje przedstawiła
Elżbieta Andrzyk PZDR Parczew

---

pozytywnej oceny przeprowadzonych prac i stwierdzą, że przyjęło się przynajmniej 70 proc. nasadzeń, rolnik może dostać pierwszy ekwiwalent.

Pieniądze będą wypłacane co miesiąc, począwszy od września. Rolnik może otrzymywać ekwiwalent nie dłużej niż przez 20 lat. Za każdy zalesiony hektar dostanie 150 zł, jeśli zasadził do 10 ha. Za każdy hektar powyżej dziesięciu dostaje już tylko 50 zł, a za każdy między 20 a 30 ha tylko 25 zł. Ekwiwalent przysługuje właścicielowi gruntu, niekoniecznie rolnikowi, co oznacza, że można zalesiać też grunty, które przez ostatnie lata nie były uprawiane. Jeśli jednak rolnik zalesia grunty uprawiane i rezygnuje tym samym z działalności rolniczej, to jego ekwiwalent rośnie odpowiednio o 50 proc. Ekwiwalent jest co roku podwyższany o wskaźnik inflacji.

Po wejściu do Unii Europejskiej zaczną u nas obowiązywać przepisy unijne, co oznacza, że 75 proc. kosztów zalesiania pokrywać będzie Unia Europejska. Znikną też ograniczenia obszarowe i za każdy zalesiony hektar ekwiwalent będzie taki sam w wysokości 725 euro rocznie, czyli ok. 240 zł miesięcznie.

Katarzyna Czebreszuk

PH „ARKADY"

Arkadiusz Miszczuk

Rusiły 49, 21-222 Podedwórze

tel. (083) 379-51-24, kom. 608 516 126

Oferuje do sprzedaży premiksy firmy Sano:

- PROTAMINO PIGGI
- PROTAMINO SM
- PROTAMINO Premium

z dostawą do gospodarstwa przy zamówieniu powyżej 500 kg

Ceny konkurencyjne

Zaraza ziemniaka i jej zwalczanie

Zaraza ziemniaka jest jedną z najgroźniejszych chorób grzybowych ziemniaka. Szkody spowodowane tą chorobą wynikają głównie ze skrócenia okresu wegetacji. Wcześniejsze wystąpienie tej choroby ma bezpośredni wpływ na wysokość szkód. Pogoda sprzyjająca wysokiemu plonowaniu ziemniaka sprzyja również epidemicznemu rozwojowi choroby. Porażone zarazą bulwy są z łatwością opanowywane przez grzyby powodujące suchą zgniliznę jak również bakterie powodujące mokrą zgniliznę ziemniaka. W warunkach sprzyjających rozwojowi wtórnych patogenów, szczególnie mokrej zgnilizny, może dojść do całkowitego zniszczenia ziemniaków podczas przechowywania.

Objawy choroby

Grzyb atakuje zarówno części nadziemne jak i bulwy ziemniaka. Na liściach we wczesnym stadium rozwoju widoczne są żółte oleiste plamy, które z czasem brunatnieją. Na pograniczu zdrowej i obumarłej powierzchni liścia występuje jaśniejsza zielonożółta strefa. Przy wysokiej wilgotności na powierzchni rozjaśnionej pojawia się puszysty biały nalot, szczególnie obfity na spodniej stronie liści. Pierwsze objawy porażenia roślin mogą wystąpić na liściach dolnych, wierzchołkowych i środkowych, jak również w pachwinach liści, zależy to głównie od miejsca, w którym najłatwiej utrzymują się krople wody umożliwiające skiełkowanie zarodników grzyba. Na porażonych bulwach natomiast występują plamy o nieregularnym kształcie, barwy szaroołowianej. Na przekroju ziemniaka widoczne jest nieregularne rdzawobrunatne zabarwienie miąższu.

Chemiczne zwalczanie zarazy ziemniaka

Wybranie właściwego terminu oprysku przeciw zarazie ziemniaka w dużej mierze zależy od przebiegu pogody. Rozwojowi choroby sprzyja wysoka wilgotność (powyżej 75%) i temperatura 18-25^{0}C. W zależności od przebiegu pogody, zaraza pojawia się najczęściej od II dekady czerwca do I dekady lipca, niekiedy może pojawić się później.

Podstawową zasadą przy stosowaniu walki chemicznej jest obecność preparatu na roślinie, przed spodziewaną infekcją grzyba. Preparat stanowi więc barierę, uniemożliwiającą kiełkowanie i rozwój patogena na części nadziemnej rośliny ziemniaka.

Termin wykonania pierwszego zabiegu może być ustalony na podstawie:

- komunikatów Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin,
- zwierania się międzyrzędzi na plantacjach odmian bardzo wczesnych i wczesnych /I termin oprysku dla odmian bardzo wczesnych i wczesnych/,
- dla odmian późniejszych na podstawie występowania pierwszych plam zarazy na odmianach wczesnych/ I termin oprysku dla odmian późniejszych/,
- na podstawie obserwacji meteorologicznych, wyznaczających okresy krytyczne sprzyjające infekcji grzyba,
- ze względu na coraz częstsze pojawianie się formy zarazy łodygowej, pierwszy oprysk zaleca się przyspieszyć i wykonać 50-60 dni po posadzeniu ziemniaków.

Najczęściej zalecana kolejność zabiegów ochronnych przed zarazą ziemniaka polega na stosowaniu do pierwszego oprysku preparatów systemicznych np.; Golben M 73 WP - 2,0 kg/ha, Kupromet 45 WG- 3,5 kg/ha, Patafol MZ 70 WP - 2,0-2,5 kg/ha, Previcur 607 SL 3,0 l/ha, Ridomil MZ 72 WP, Ridomil Gold MZ 68 WP - 2,0 kg/ha, Ripost M 67,2 WP 2,5 kg/ha, Tatoo 550 S.C. 3,0-4,0 l/ha, Sandofan Manco 64 WP 2,0 kg/ha.

Drugi zabieg wykonujemy po10-14 dniach preparatami wgłębnymi np.; Acrobat MZ 69 WP - 2,0 kg/ha, Curzate M 72 WP - 2,0 kg/ha, Curzate Cu - 3,0 kg/ha, Inwader 742 WG 2,0 kg/ha, Tanos 50 WG - 0,4-0,7 kg/ha.

Kolejne zabiegi wykonujemy co 7-10 dni preparatami kontaktowymi np.; Altima 500 S.C. 0,3-0,4 l/ha, Bravo 500S.C. -2,0-3,0 l/ha, Brestanid 502 S.C. 0,5 l/ha, Captan 50 WP 3,0-3,5 kg/ha, Dithane M-45 80 W - 2,0-3,0 kg/ha, Gwarant 500 SC - 2,0-3,0 kg/ha, Miedzian 50 WP - 5,0 kg/ha, Pencozeb 80 WP 2,0-3,0 kg/ha, Polyram Combi 70 WP 1,5-1,8 kg/ha.

Przy wykonywaniu zabiegów chroniących plantację przed zarazą należy zadbać o dokładne pokrycie wszystkich części roślin preparatem.

Opracował:
Benedykt Lipiński

Agronom

Jasionka 5, 21-200 Parczew tel. 355-05-22

- *Pasze Hendrix*
- *Nawozy*
- *Środki ochrony roślin*
- *Śruta sojowa i rzepakowa*
- *Nasiona kukurydzy*
- *Wyposażenie budynków inwentarskich*
- *Folia do sianokiszonek*
- *Doradztwo*

Zaraza ogniowa- groźna choroba kwarantannowa

Sprawcą choroby jest bakteria Erwinia amylovora, która poraża liczne gatunki z rodziny różowatych głównie: jabłoń, gruszę, pigwę, głóg, jarzębinę, pigwowiec, irgę. Zaraza rozprzestrzenia się za pośrednictwem owadów, deszczu, wiatru, ptaków, porażonego materiału szkółkarskiego itp. Największe zagrożenie porażenia roślin występuje w okresie kwitnienia i wzrostu pędów. Rozwojowi choroby sprzyjają ciepłe i wilgotne lata, intensywny wzrost roślin, nieprzestrzeganie zaleceń dotyczących zwalczania.

Objawy choroby- zaraza ogniowa atakuje każdy organ nadziemnej części rośliny. Porażone kwiaty są początkowo jakby przesycone wodą, następnie gwałtownie więdną, kurczą się i zamierają. Liście kurczą się zwijają, przybierają zabarwienie czerwonobrunatne u jabłoni i prawie czarne u gruszy.

Choroba postępuje od najmłodszych części korony do starszych gałęzi i konarów. Młode zielone pędy, najczęściej bezpośrednio zakażane, więdną od wierzchołka. Wierzchołki chorych pędów zakrzywiają się na kształt pastorału, podobnie jak liście, brunatnieją i zamierają. Roślina z dużą liczbą porażonych pędów jakby była opalona przez ogień. Zakażeniu mogą ulegać również młode zawiązki owoców, rzadziej owoce starsze. Na jabłkach rozwijają się następnie czerwonobrunatne, nekrotyczne plamy, na gruszkach plamy są czarnobrunatne.

Z czasem owoce zamierają, zasychają i kurczą się wyglądem przypominają mumie. W okresie wegetacji, szczególnie w warunkach wysokiej temperatury i wilgotności otoczenia, na porażonych częściach roślin może pojawić się wyciek bakteryjny o wiskozowej konsystencji.

Rozwój i rozprzestrzenianie- bakteria powodująca zarazę ogniową przeżywa zimę w stadium anabiozy, najczęściej na pograniczu zrakowaceń występujących na zdrewniałych organach roślin. Wiosną w okresie nabrzmiewania pąków, bakterie uaktywniają się i rozmnażają. Do infekcji roślin dochodzi przez różnego rodzaju zranienia i naturalne otwory np. szparki, przetchlinki, miodniki. Bakterie mogą również przeżywać i rozmnażać się na powierzchni roślin bez ich zakażenia, stanowiąc niebezpieczne źródło infekcji w czasie całego okresu wegetacji.

Ochrona sadów i szkółek - w okresie nabrzmiewania pąków opryskiwać Miedzianem, w czasie pękania pąków i przed kwitnieniem stosować środki miedziowe i ochronę przed szkodnikami (mszycami, miodówkami), w fazie kwitnienia roślin stosować środki miedziowe na początku i w pełni kwitnienia, zwłaszcza odmiany podatne. W przypadku dużego nasilenia choroby

Ciąg dalszy na s. 10

Nawożenie RSM-em po wschodach kukurydzy

Oprócz nawozów stałych, od kilku lat na rynku obecny jest azotowy nawóz w postaci ciekłej. Jest to roztwór saletrzano-mocznikowy oznaczany w skrócie RSM, produkowany jest przez Zakłady Azotowe w Puławach i Kędzierzynie-Koźlu. Według ceny jednostkowej azotu jest to obecnie najtańszy nawóz azotowy. Do nawożenia roślin stosuje się RSM-28 zawierający 28% azotu. RSM-30 i RSM-32 są skoncentrowane roztwory saletrzano-mocznikowe stosowane tylko podczas transportu, a u odbiorcy powinny być rozcieńczone do RSM-28.

RSM-28	RSM - 32
100kg RSM-28 odpowiada 78 litrom cieczy zawierającej 28 kg azotu; 100 litrów cieczy zawiera 35,8 kg azotu co odpowiada 128 kg RSM-28	100 kg RSM - 32 odpowiada 76 litrom cieczy zawierającej 32 kg azotu; 100 litrów cieczy zawiera 42 kg azotu co odpowiada 132 kg RSM – 32

Sposób przygotowania RSM28% z RSM-32%.

W pierwszej kolejności należy obliczyć ilość wody jaką trzeba dolać do RSM-32% aby uzyskać RSM o stężeniu 28% wg wzoru:
Vw = Vp x 0,189 gdzie:
Vw - oznacza ilość wody w litrach
Vp - oznacza objętość RSM-32% w litrach
0,189 - współczynnik dla RSM-32%

Następnie obliczamy jaką ilość uzyskamy RSM -28% wg wzoru: Vp + Vw = ilość RSM -28%

Chociaż jest to nawóz płynny bezwzględnie powinien być stosowany doglebowo. Azot w formie RSM można zastosować również w okresie wegetacji roślin.

Przykładowe dawki RSM-28 do zastosowania w kukurydzy

Termin	Nawożenie na ha		
	N - kg	RSM w litrach	RSM w kg
Faza 2-5 liści	30-60	84-168	107-215
Faza 6-10 liści	30-60	84-168	107-215

Po wschodach kukurydzy RSM stosuje się w fazie 2-5 liści oraz w fazie 6-10 liści. Wówczas nawóz ten jest rozlewany za pomocą węży lub rur rozlewowych montowanych na belce opryskiwacza. Ze względu na szerokie międzyrzędzia, zalecane jest zastosowanie podwójnych rur umieszczających roztwór w bezpośredniej bliskości rzędu kukurydzy.

Krzysztof Chilczuk

z ubiegłego roku zamiast preparatów miedziowych zastosować dwa opryski Hortocyną 18 SP. Bezpośrednio po kwitnieniu (w szkółkach w końcu maja) rozpocząć lustracje sadów w przypadku wykrycia choroby lub podejrzenia niezwłocznie zgłosić do najbliższego inspektoratu ochrony roślin. W czasie wzrostu zawiązków owocowych kontynuować lustracje do zbiorów, usuwać i niszczyć źródła infekcji, w sadach zagrożonych opóźniać a nawet unikać cięcia letniego, nie stosować nawadniania przez deszczowanie.

Po zbiorach owoców w sadach zagrożonych należy zwiększyć dawkę nawozów potasowych o około 25% lub lekko zakwasić glebę do pH 5,5- 6,5.

Najbardziej podatne i bardzo podatne odmiany jabłoni na zarazę: Close, Gloster, Idared, Jonathan, Ligol, Spartan, Szampion, Vista Bella, Jonagold. oraz podkładki Alnarp 2, M.9,M.26, Mark, P 2, P 22. Natomiast najbardziej podatne grusze na zarazę to: Faworytka, Paryżanka, Konferencja, Paatten, Salisbury, Trewinka, Bonkreta Willimsa, Triumf Packhama, General Leclerc.

Stanisław Myć
Oddział w Grabanowie

Skrzypionki

Ostatnio obserwujemy wzrost nasilenia występowania skrzypionek zbożowych. Najbardziej podatne na żer skrzypionek są zboża jare: owies, jęczmień, pszenica i pszenżyto a z ozimych pszenica, pszenżyto i jęczmień. Dominującym gatunkiem jest skrzypionka zbożowa oraz mniej licznie występująca skrzypionka błękitek należące do rodziny stonkowatych. Biologia obydwu gatunków jest podobna.

Chrząszcze i larwy odżywiają się tkanką liści. Zasadnicze różnice dotyczą wyglądu chrząszczy i miejsca przepoczwarczania larw. Chrząszcze skrzypionki zbożowej osiagają 4-5 mm długości i posiadają pokrywy skrzydeł barwy zielononiebieskiej o metalicznym połysku. Przepoczwarczanie larw następuje w glebie. Natomiast chrząszcze skrzypionki błękitek są mniejsze, osiągają 5- 4 mm długości, ich pokrywy skrzydeł są barwy ciemnogranatowej. Przepoczwarczanie larw następuje w widocznych piankowatych, białawych kokonach umieszczonych na różnych częściach roślin. Chrząszcze najczęściej zimują w ściółce i wierzchniej warstwie gleby. Często lokalizują się na trawiastych miedzach oraz na obrzeżach pól i pastwisk. Wiosną, jeżeli leże zimowe usytuowane są w uprawach zbożowych lub w ich pobliżu, następuje opanowanie roślin przez chrząszcze skrzypionek i dalszy ich rozwój w tym miejscu. Odbywa się to w I i II dekadzie kwietnia i częściowo w I połowie maja. Jeżeli leży zimowych nie ma w pobliżu upraw zbożowych wówczas chrząszcze odbywają kilkumetrowe loty tylko w pełnym nasłonecznieniu i temperaturze około 15^0 C, poza tym bardzo często poruszają się za pomocą odnóży.

Chrząszcze skrzypionek najchętniej żerują na najmłodszych częściach roślin żywicielskich. Na składanie jaj przenoszą się na pozostałe zboża ozime i jare. Proces żerowania i składania jaj przez chrząszcze jest rozciągnięty w czasie i może trwać 2-3 tygodnie w zależności od panujących warunków atmosferycznych. Ciepła i słoneczna pogoda ma duży wpływ na liczbę składanych jaj. Przy sprzyjających warunkach atmosferycznych jedna samica może złożyć 200-300 jaj. Po złożeniu jaj chrząszcze skrzypionek zazwyczaj giną. Larwy wylęgają się w II i III dekadzie maja i I połowie I dekady czerwca, są one koloru brunatnożółtego i po wylęgu przypominają małe ślimaczki. Jeżeli w tym czasie wystąpi nawet krótki ulewny deszcz to może przyczynić się do obniżenia przyszłej populacji, ponieważ jaja i wylęgające się larwy zostają zmyte z powierzchni liści. Znaczną rolę w ograniczeniu liczebności jaj i larw skrzypionek odgrywają wrogowie naturalni np. pasożytnicze błonkówki, larwy biedronek, złotooków oraz niektóre grzyby pasożytnicze. Wylęgłe larwy po 2-4 dniowym żerowaniu na dolnych liściach, wędrują do wyżej położonych młodszych liści, by na nich kontynuować żer. Po zakończeniu żerowania larwy przemieszczają się do miejsc przepoczwarczania. Żer chrząszczy nie ma większego znaczenia, ponieważ odbywa się wiosną na liściach w stadium rozwojowym krzewienia i strzelania w źdźbło, a więc na liściach nie mających istotnego wpływu na plon ziarna. Jest on zwykle mało intensywny, a uszkodzenia mają postać wielu wąskich, pojedynczo rozłożonych i podłużnych, często łączących się ze sobą otworków (na wylot) wzdłuż nerwów liścia.

Żer larw obydwu gatunków w warunkach masowego ich wystąpienia posiada duże znaczenie gospodarcze. Powoduje uszkodzenie aparatu asymilacyjnego liści- przede wszystkim flagowych i podflagowych, mających decydujący wpływ na tworzenie plonu i suchej masy ziarna. Żerujące larwy nie przegryzają liścia na wylot, lecz uszkadzają górną skórkę i tkankę miękiszową. Pozostająca dolna skórka zasycha i bieleje. W zależności od ilości larw w jednym liściu uszkodzenia mają postać białych, podłużnych i pasmowych wyżerek, często łaczących się ze sobą. Larwy redukują powierzchnię asymilacyjną dwóch górnych liści plonotwórczych średnio o 30-60 %, a przy masowym pojawie nawet o 80 -100 %, co obniża plon o 0,3-0,5 t /ha lub więcej w zależności od przebiegu warunków atmosferycznych.

Wartość progowa tj. ilość szkodników, przy której ze względów ekonomicznych należy zwalczać skrzypionki według Instytutu Ochrony Roślin wynosi:

- 1-2 larwy na jednym źdźble pszenicy ozimej, pszenżyta ozimego i żyta,
- 1 larwa na 2-3 źdźbłach jęczmienia ozimego i jarego, pszenicy jarej, pszenżyta jarego i owsa.

Zabieg chemiczny należy przeprowadzić w początkowym okresie masowego wylęgu larw jednym z preparatów między innymi:

Zielonki, siano czy kiszonki

Dotychczasowy sposób traktowania żywienia pastwiskowego, jako najtańszego i najlepszego sposobu żywienia, nie wytrzymuje próby czasu. Zwolennicy tego systemu twierdzą, że przy wypasie krów ponoszone są mniejsze nakłady żywieniowe. Przeciwnicy twierdzą, że trudno zapewnić krowom jednolitą dawkę o podobnej wartości pokarmowej. Zielonka pastwiskowa zawiera zbyt dużo, szybko ulegającego rozkładowi w żwaczu białka. Ponadto posiada ona zbyt niski poziom energii dostępnej dla mikroorganizmów.

Zastosowanie w żywieniu letnim kiszonek z traw i kukurydzy ułatwia coraz lepszy sprzęt do zbioru oraz coraz skuteczniejsze środki ułatwiające zakiszanie. Dodatki kiszonkarskie powinny nie tylko przyczyniać się do prawidłowej fermentacji, lecz wpływać na podniesienie stabilności kiszonki, zwiększenie jej spożycia, co ma korzystny wpływ na produkcyjność krów.

Zastosowanie w żywieniu krów kiszonki z traw i kukurydzy w ciągu całego roku zapewnia optymalne wykorzystanie składników pokarmowych i intensywniejszą produkcję mleka.

Przy żywieniu pastwiskowym możliwość pobrania suchej masy przez krowy wynosi maksymalnie 14-16 kg. Ta ilość pobranej suchej masy wystarcza na produkcję 14-15 kg mleka plus potrzeby bytowe. Dokarmianie krów paszami treściwymi, po zejściu ich z pastwiska nie spełnia zasad prawidłowego funkcjonowania żwacza. Pasze objętościowe i treściwe powinny być pobierane jednocześnie. Jest to warunkiem utrzymania pH żwacza na poziomie 6,2 - 6,5 co zapobiega wystąpieniu kwasicy.

Bardzo dobrze zorganizowany wypas kwaterowy nie pokrywa wymagań pokarmowych krów produkujących 6-8 tys. kg mleka rocznie.

Czym żywić - sianem czy kiszonką?

Obie pasze różnią się między sobą wartością pokarmową. Przy żywieniu sianem wyższa zawartość włókna surowego i niższa białka ograniczają pobieranie tej paszy.

W Europie Zachodniej 44 % użytków zielonych przeznacza się na siano, a 56% na kiszonki. Jednak w krajach o intensywnym chowie bydła i wysokim poziomie mleczności krów produkcja kiszonek jest znacznie większa.

W Unii Europejskiej średnio 63 % produkowanych kiszonek pochodzi z użytków zielonych, 29 % z kukurydzy natomiast inne surowce 8 %. W Polsce tylko 5 % produkowanych jest z użytków zielonych i 12 % z kukurydzy.

Aktualnie z wielu względów zalecanym sposobem gromadzenia paszy z użytków zielonych jest kiszenie. O stopniu wykorzystania składników pokarmowych w żywieniu przeżuwaczy decyduje jednak jakość kiszonek, która jest uzależniona od przebiegu procesu konserwacji. Odpowiedni poziom cukrów w runi łąkowej daje warunki do rozwoju bakterii fermentacji kwasu mlekowego zapewnia to optymalny skład botaniczny a mianowicie 70-80 % wartościowych traw pastewnych, 10-20 % motylkowatych i 5-10 % ziół. Z uwagi na największą koncentrację cukrów w roślinach, najkorzystniejszą porą dnia na koszenie są godziny południowe i popołudniowe. Ogromną rolę w tym procesie odgrywa udział w runi gatunków traw bogatych w cukry, takich jak: życica trwała i wielokwiatowa, kostrzewa łąkowa lub tymotka łąkowa. O poziomie cukrów w runi decyduje także termin zbioru. W miarę starzenia zwiększa się koncentracja cukrów w suchej masie roślin, a zmniejsza zawartość białka. Niestety, jednocześnie postępuje wzrost zawartości ligniny i włókna w roślinach, które są odpowiedzialne za obniżenie strawności suchej masy. To silne drewnienie roślin łąkowych jest częstą przyczyną pogorszenia jakości kiszonki. Termin optymalny koszenia zielonki wyznacza faza rozwojowa traw dominujących w runi tj. okres od pełni kłoszenia do początku kwitnienia. Na zawartość cukrów w trawach wpływa nawożenie azotem. Wysokie dawki tego składnika sprzyjają gromadzeniu białka. Dlatego maksymalne dawki azotu nie powinny przekraczać poziomu 50-60 kg / ha pod odrost a przy dużym udziale roślin motylkowatych tylko 30-40 kg / ha pod odrost. Zielonkę warto podsuszyć uzyskując zawartość suchej masy 30-35 %. Przy bardzo dobrej pogodzie zielonka w ciągu dnia traci od 12 % do 15 % wody, przy dobrej około 10 %. Zbyt mocne wysuszenie ponad 45 % utrudnia ugniatanie zakiszanej masy, a przez to sprzyja rozwojowi grzybów pleśniowych i drożdży. Podsuszoną masę roślinną krótko przed zbiorem najlepiej formować w wały. Zgrabiany wał powinien mieć szerokość równą 75-90 % szerokości podbieracza maszyny zbierającej.

Ciąg dalszy na s. 12

Decis 2,5 EC w dawce 0,25 l/ha, Fastac 10 EC- 0,1 l/ha, Karate 0,25 EC-0,2 l/ha, Dimilin 25 WP-0,3 kg/ ha, Bancol 50 WP-0,3 kg. Zabiegi należy stosować zgodnie z zaleceniami oraz wskazaniami umieszczonymi na opakowaniach preparatów. W zależności od temperatury powietrza na plantacji preparaty należy stosować według tabeli" Optymalna temperatura działania preparatów".

K. Kuresza

Jeszcze o kwocie mlecznej

Z chowu bydła i sprzedaży mleka żyje kilkaset tysięcy gospodarstw. Przy obsłudze bydła i produkcji mleka pracuje około 30 % ludzi na wsi. Produkcja mleka w Polsce jest jedną z ważniejszych gałęzi rolnictwa, wydatki na nabiał i masło pochłaniają około 15 % budżetów rodzin.

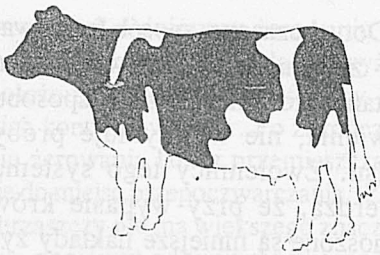

Wydatki z budżetu państwa, poniesione w Polsce w ostatnich latach na interwencję na rynku mleka i modernizację branży mleczarskiej, zamykały się w przedziale od 7 do 10 euro rocznie na krowę. Natomiast w Unii Europejskiej koszty regulacji rynku mleka, są nieporównywalnie wyższe i pod koniec lat 90 wynosiły od 117 do 150 euro rocznie na jedną krowę.

We wszystkich krajach UE obowiązuje system kwotowania produkcji mleka. Sposoby kwotowania krajowej produkcji mleka oraz interwencji państwa na rynku mleka i jego przetworów normują przepisy ustawy (Dz.U. z dnia 12.11.2001, Nr 129 poz.1446) uchwalonej we wrześniu 2001 roku.

Zgodnie z zapisami tej ustawy kwotowanie polega na określeniu maksymalnej ilości mleka, o referencyjnej zawartości tłuszczu, jaka może być wyprodukowana w kraju i wprowadzona do obrotu w roku kwotowym. Pierwszym rokiem kwotowym będzie okres od 1 kwietnia 2004 roku do 31 marca 2005 roku. Wielkość krajowej kwoty mlecznej wyznacza Rada Ministrów.

Indywidualne kwoty mleczne będą przyznawane po uwzględnieniu kwot mlecznych, ustalonych przez Radę Ministrów.

Instytucją administrującą systemem kwot mlecznych w Polsce, jest z mocy ustawy, Agencja Rynku Rolnego (ARR). Upoważnieni pracownicy ARR lub upoważnione osoby będą mieć prawo wstępu do pomieszczeń kontrolowanych podmiotów; żądać okazywania i udostępniania dokumentów i innych informacji związanych z przedmiotem kontroli np. pobierać próbki do badań na zawartość tłuszczu w mleku.

W terminie do 31 października 2003 roku, **dostawcy hurtowi i bezpośredni złożą wnioski o przyznawanie im indywidualnych kwot mlecznych do dyrektorów oddziału terenowego ARR.**

Co będzie z rolnikami którzy sprzedają mleko do mleczarni znajdującej się w innym województwie?

Nie ma żadnych przeciwwskazań, aby po wprowadzeniu systemu kwot mlecznych rolnik sprzedawał nadal mleko do mleczarni znajdującej się w innym województwie.

Czy będą mieli prawo do kwoty dostawcy mleka, którzy nie są prawnie właścicielami ani dzierżawcami (np. synowie czy zięciowie)?

Osoby, które nie posiadają gospodarstwa rolnego, ani nie dzierżawią ziemi nie mają prawa do przyznania kwoty mlecznej.

Czy mleko sporadycznie pozaklasowe liczy się do ogólnej kwoty dla gospodarstwa?

Tego typu wypadki nie zmniejszają rolnikowi kwoty mlecznej.

Jak wpłynie na wielkość kwoty mlecznej w roku referencyjnym choroba krów i inne przypadki losowe ?

Zgodnie z zasadami określonymi przez Komisję Porozumiewawczą do spraw Mleka i Przetworów Mlecznych będzie można uzyskać dodatkową kwotę z krajowej rezerwy kwoty mlecznej po złożeniu stosownego wniosku do oddziału terenowego ARR.

Dostawcy bezpośredni są zobowiązani do przechowywania dokumentacji dotyczącej sprzedaży mleka przez 3 lata.

Podmioty skupujące są zobowiązane do prowadzenia ewidencji skupowanego mleka wraz z podaniem zawartości tłuszczu i przekazywania oddziałom terenowym ARR miesięcznych informacji o wielkości skupu.

Bardzo dobrą kiszonkę można uzyskać, wykorzystując przyczepę zbierającą wyposażoną w urządzenia tnące. Nowoczesną technologią konserwacji zielonek przewiędniętych jest zakiszanie w belach cylindrycznych owiniętych folią. Sprasowane bele należy szybko owinąć folią za pomocą owijarki. Czas od wyprodukowania beli do jej owinięcia nie powinien być dłuższy niż 4 godziny. Zakładka jednej folii na drugą powinna wynosić 50 %. Bele należy składować w pozycji stojącej, maksymalnie w dwóch warstwach. W przypadku stwierdzenia uszkodzenia folii należy natychmiast nakleić łaty z taśmy wodoodpornej. Przydatność do skarmiania tak przygotowanej paszy wynosi 2 lata. Wymagana w procesie kiszenia fermentacja kwasu mlekowego jest procesem beztlenowym. Dobre ugniecenie surowca to usunięcie tlenu z zakiszanej masy i zabezpieczenie roślin przed pojawieniem się pleśni lub fermentacji kwasu octowego. Dobremu ubiciu surowca sprzyja rozdrobnienie przewiędniętej runi do optymalnej długości 2,5- 5 cm. Aby uzyskać dobrą kiszonkę, trzeba się śpieszyć, nie można robić kilkudniowych przerw w napełnianiu silosu lub formowaniu pryzmy. Silos lub pryzmę należy przykryć najlepiej dwoma warstwami folii a następnie obciążyć ziemią, oponami lub workami z piaskiem. Dodatkami wspomagającymi proces kiszenia są konserwanty oferowane przez różnych producentów.

Najdroższe jest zakiszanie zielonki w belach cylindrycznych owiniętych folią, gdzie około połowę nakładów stanowi folia. Jedna rolka folii wystarcza do owinięcia od 20 do 25 bel, co pozwala na zakiszenie zielonki z powierzchni około 1 ha.

Antonina Strącicka

Informacje rynkowe

Ceny z targowisk w Polsce w okresie

22.04.2002 - 26.04.2002r.

Lp.	Województwo	Targowisko	Pszenica zł/dt	Żyto zł/dt	Jęczmień zł/dt	Ziemniaki zł/dt	Prosięta zł/parę	Cebula zł/kg
1.	Dolnośląskie	Bystrzyca Kłodzka	-	-	-	95	-	1,50
2.	Kujawsko-Pomorskie	Golub - Dobrzyń	50	40	48	70	240	1,40
3.	Kujawsko-Pomorskie	Brodnica	50	40	50	80	240	1,40
4.	Kujawsko-Pomorskie	Koronowo	44	-	44	100	200	1,60
5.	Łódzkie	Pajęczno	52	38	58	70	185	1,20
6.	Łódzkie	Wieluń	50	40	50	60	230	1,20
7.	*Lubelskie*	*Biała Podlaska*	*50*	*35*	*47*	*40*	*240*	*1,50*
8.	*Lubelskie*	*Wisznice*	*47*	*30*	*43*	*30*	*210*	*2,00*
9.	*Lubelskie*	*Zwódne*	*40*	-	*41*	*40*	*185*	*1,80*
10.	*Lubelskie*	*Frampol*	*45*	*40*	*48*	*50*	*210*	-
11.	*Lubelskie*	*Chełm*	*47*	-	*42*	*40*	*195*	*1,50*
12.	Lubuskie	Drezdenko	50	36	40	60	210	1,50
13.	Małopolskie	Wolbrom	50	40	57	60	235	1,30
14.	Małopolskie	Proszowice	53	42	54	70	240	1,30
15.	Lubuskie	Żary	60	50	50	70	260	1,50
16.	Mazowieckie	Siedlce	52	30	50	60	235	1,40
17.	Mazowieckie	Sokołów Podlaski	45	30	50	35	260	1,40
18.	Mazowieckie	Garwolin	50	32	50	65	250	1,50
19.	Opolskie	Nysa	-	-	-	100	250	1,40
20.	Opolskie	Kędzierzyn Koźle	-	-	-	130	220	2,50
21.	Podkarpackie	Krosno	60	-	-	65	240	1,40
22.	Podkarpackie	Mielec	53	-	58	58	255	1,80
23.	Podkarpackie	Rudnik	50	45	52	55	210	1,30
24.	Pomorskie	Dzierzgoń	50	-	-	60	230	1,30
25.	Pomorskie	Kwidzyń	50	-	-	60	210	1,40
26.	Śląskie	Mstów	52	39	49	80	250	1,00
27.	Śląskie	Kłobuck	55	40	55	80	240	1,50
28.	Warmińsko - Mazurskie	Susz	50	40	50	60	220	1,40
29.	Warmińsko - Mazurskie	Szczytno	57	-	55	50	260	1,40
30.	Wielkopolskie	Gniezno	58	-	56	50	230	1,20
31.	Wielkopolskie	Kościan	58	46	48	80	240	1,50
32.	Wielkopolskie	Odolanów	54	38	50	100	240	1,20
33.	Wielkopolskie	Wolsztyn	48	38	48	60	240	1,30
34.	Zachodnio-Pomorskie	Świdwin	55	-	-	60	225	1,20
35.	Zachodnio-Pomorskie	Gryfice	-	-	-	50	230	1,50

Notowania cen targowiskowych sporządzone przez Oddział WODR w Grabanowie

(Ceny w zł za jednostkę)

Lp	Wyszczególnienie	J.M	Wisznice 22.04.2002r. poniedziałek	Parczew 23.04.2002r. wtorek	Piszczac 24.04.2002r. środa	Radzyń Podlaski 24.04.2002r. środa	Biała Podlaska 25.04.2002r. czwartek	Łuków 25.04.2002r. czwartek	Międzyrzec Podlaski 25.04.2002r. czwartek
1.	Pszenica	dt	45-50	50	45-50	45-47	50	46-48	48
2.	Pszenżyto	dt	40	-	35-40	38-40	40	-	38
3.	Żyto	dt	-	-	-	32-33	35	32-33	35
4.	Owies	dt	-	30	25-30	32	30-32	34	35
5.	Jęczmień	dt	40-45	-	40-45	48	45-50	48-50	48
6.	Mieszanka zbożowa	dt	35-38	35-38	30-35	33-36	40	38	40
7.	Łubin żółty	dt	70-80		-	-	-	-	-
8.	Gryka	dt	-	-	-	-	50	-	-
9.	Kukurydza	dt	-	-	-	-	45	-	-
10.	Ziemniaki	dt	30	40	35-40	-	30 – 60	30	35
11.	Ziemniaki sadzeniaki	dt	-	-	-	40	30	-	15-20
12.	Prosięta 10-15 kg	para	180 - 200	-	180 – 200	190 - 220	200	180 – 210	200 - 230
13.	Prosięta pow. 15 kg	para	200 – 240	220 – 260	220 – 240	220 – 240	280	210 - 240	250
14.	Krowa z cielakiem	szt	-	-	-	-	-	2300	-
15.	Króliki	kg	-	3.80	-	-	-	-	-
16.	Jaja	szt.	0.28 - 0.30	0.25 - 0.33	0.22-0.30	0.20 - 0.33	0.26 – 0.32	0.25- 0.35	0.25– 0.33
17.	Jabłka	kg	0.40– 1.20	0.50 – 1.20	0.50-1.50	0.50 - 1.50	0.80 - 1.50	-	1.00 - 1.50
18.	Gruszki	kg	-	-	-	2.50	5.00	-	2.00
19.	Orzechy laskowe	kg	12.00	-	-	-	-	-	-
20.	Orzechy włoskie	kg	3.00-3.50	4.00	2.50	-	-	-	-
21.	Cebula	3,50 kg	-	5.00	-	-	-	-	-
22.	Cebula	kg	2.00	1.40-1.80	1.80	1.20-1.50	1.50	1.50	1.50
23.	Cebula dymka	kg	-	4.00-7.00	-	-	5.00-6.00	-	-
24.	Czosnek	kg	6.00-8.00	6.00	6.00	-	6.00	-	-
25.	Czosnek	szt.	-	0.50 – 1.00	-	-	-	0.50	-
26.	Sałata	szt	1.50	1.00-1.20	1.20-1.50	1.30-1.50	1.00-1.50	-	1.00-1.50
27.	Rzodkiewka	pęczek	0.60-0.80	0.80-1.20	1.00-1.30	1.00-1.50	1.00-1.50	1.00	1.00
28.	Szczypior	pęczek	-	0.60-1.00	-	0.80	0.80-1.00	-	0.80
29.	Kapusta	kg	-	2.20-2.50	1.00-1.80	-	2.00-2.50	-	-
30.	Kapusta młoda	szt.	-	-	-	-	-	-	5.00
31.	Kapusta pekińska	kg	-	4.00	-	-	4.00-5.00	4.00	4.80
32.	Kapusta kiszona	kg	-	3.00	-	-	3.00	-	3.00
33.	Ogórki	kg	3.00-4.00	3.60-4.50	2.80-3.80	4.00	4.00-4.50	4.00	4.50
34.	Pomidory	kg	6.00-7.00	6.00-8.50	7.00	7.50-9.00	7.50-13.00	8.00	8.00 – 9.00
35.	Papryka	kg	-	7.50-9.00	-	9.00	9.00	-	-
36.	Pieczarki	kg	-	3.00-4.00	5.00	3.50-4.50	3.50 – 4.50	3.50-4.00	4.00
37.	Marchew	kg	1.00	1.00-1.20	0.80-1.00	1.00 - 1.40	1.50	0.80	1.20
38.	Miód	kg	-	15.00	14.00 – 17.00	-	13.00 –14.00	17.00	13.00
39.	Buraki czerwone	kg	-	0.80- 1.00	1.00-1.20	1.20-1.80	1.50	0.60-0.80	1.00-150
40.	Seler	kg	-	2.00	2.00	1.80-2.00	3.00	-	3.00
41.	Por	kg	-	3.50-4.00	-	-	4.00-5.00	-	4.00
42.	Pietruszka	kg	2.00	2.00	1.60-2.00	1.60-2.00	3.00	-	1.50
43:	Ziemniaki	kg	-	0.60-0.80	-	-	0.70-0.80	0.70	0.80
44.	Ziemniaki młode	kg	-	3.60	-	-	-	-	-
45.	Boćwina	pęczek	-	-	-	-	-	-	1.20

Wisznice:	zboża	podaż duża	popyt mały
	prosięta	podaż duża	popyt mały
Piszczac:	zboża	podaż duża	popyt średni
	prosięta	podaż duża	popyt mały
Radzyń Podlaski:	zboża	podaż duża	popyt średni
	prosięta	podaż b. duża	popyt średni
Biała Podlaska:	zboża	podaż duża	popyt mały
	prosięta	podaż średnia	popyt średni
Międzyrzec Podlaski:	zboża	podaż duża	popyt średni
	prosięta	podaż mała	popyt średni

Ogłoszenia

☆ ☆

Sprzedam:
Sianokiszonkę w belach cylindrycznych ofoliowanych
gmina Sosnówka
tel. 379 32 00

Drugi wariant programu max in situ w rasie puławskiej

Na Lubelszczyźnie użytkuje się sześć ras świń, w tym rodzimą rasę puławską. Ograniczenie hodowli i użytkowania ras lokalnie występujących, a przy tym prowadzenie intensywnej selekcji w rasach wypierających powoduje zubożenie pod względem genetycznym (zawężenie zmienności).

Niewielka liczba wysoko wydajnych ras przystosowanych do intensywnej produkcji nie stanowi wystarczającej rezerwy genetycznej, zabezpieczającej przyszłe potrzeby człowieka. Nieodzowne jest, aby w nowej rzeczywistości gospodarczej znaleźć miejsce dla świń rasy puławskiej w regionie środkowo-wschodnim.

Posiadają one nie tylko specyficzne cechy kształtowane pod wpływem miejscowych warunków bytowania (klimatu, zasobności gleb i jakości paszy), ale także właściwości nabyte drogą preferencji selekcyjnych (żywotność, płodność, wartość rzeźna, walory smakowe mięsa). Nadmienia się, że już w 1996 r. Opracowano przy współudziale Związków Branżowych i AR w Lublinie "Program hodowli i chowu świń w woj. Lubelskim", w którym uwzględniono tą rasę.

Organizacje hodowli świń rasy puławskiej w Polsce

Stada zachowawcze świń rasy puławskiej zlokalizowane są w obszarze działania Regionalnego Centrum Hodowli Zwierząt w Parzniewie na terenie woj. lubelskiego i mazowieckiego. *Związek Hodowców i Producentów Trzody Chlewnej w Lublinie realizuje* (od 27.03.2001 r.) opracowany przez Walkiewicza i Bajdę (2000), a zaakceptowany przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi "Program hodowlany ochrony zasobów genetycznych świń rasy puławskiej". Realizacyjnie jest to drugi wariant programu maksimum, w którym wymaga się aktywnego użytkowania produkcyjnego rasy rodzimej, gdyż wtedy zagwarantowana jest jego skuteczność. Rasa rodzima częściowo będzie krzyżowana, stanowiąc komponent **w systemie produkcji tuczników mieszańców.**

Krzyżowanie towarowe świń z udziałem rasy puławskiej

Realizowane obecnie programy optymalizacji produkcji świń proponują wykorzystanie krzyżowania międzyrasowego dla uzyskania poprawy jakości tusz i wyników tuczu. Analiza cech użytkowych charakterystycznych dla poszczególnych ras i umiejętne wykorzystanie ich do ukształtowania stada podstawowego jest jednym z warunków osiągnięcia zadawalających wyników w towarowej produkcji trzody chlewnej. W niedalekiej przyszłości cechy jakości mięsa staną się zapewne podstawowym wykładnikiem decydującym o zapotrzebowaniu na mięsne artykuły żywnościowe. Przemysł mięsny staje przed rosnącymi wymaganiami konsumentów w odniesieniu do jakości mięsa i wyrobów mięsnych.

Dzisiejszy konsument przy zakupie produktu pochodzenia zwierzęcego zwraca uwagę na jego wartość odżywczą, barwę, zapach i smakowitość. Pożądana jest produkcja mięsa wieprzowego o wysokiej jakości i poprawionej wartości dietetycznej Wiessemuller (1996), Barowicz (1999).

Optymalnym rozwiązaniem jest doskonalenie jakości żywca wieprzowego poprzez róznego rodzaju zabiegi hodowlano-produkcyjne takie jak:

- produkcja tuczników wybranych genotypów,
- żywienie przyjazne dla zwierząt i środowiska,
- odpowiednie postępowanie z tucznikami przed i podczas uboju,
- procesy technologicznego przerobu przebiegają bez chemicznych metod "uszlachetniania" mięsnych artykułów żywnościowych, wówczas w/w wymagania zostaną zrealizowane.

Skuteczną drogą poprawy jakości mięsa i wyrównania jakościowego towaru jest przygotowanie zintegrowanego programu hodowlanego z wykorzystaniem ras, które nie niosą ze sobą ryzyka obniżenia jakości mięsa przy jednoczesnym wysokim ilościowym jego udziale (górna granica klasy R i klasa U w systemie oceny EUROP). Na podstawie danych literaturowych i własnych spostrzeżeniach wydaje się, że należy w tym celu realizować **drugi wariant programu maximum in situ wykorzystując genotypy ras puławskiej, wbp i duroc.**

Tworzyć się będzie stado podstawowe loch z materiału zarodowego rasy puławskiej i wielkiej białej polskiej pochodzącej z lubelskiego okręgu hodowlanego. Do hybrydyzacji produkcji należy wykorzystać wybitne rozpłodniki rasy doroc. Dobór do krzyżowania w/w ras wynika m. in. z tego, że:

- lochy rasy wbp i puławskiej zaliczane są do komponentu matecznego,
- odległość genetyczna między rasą wbp i puławskiej wynosi 0,3090 Janik i in (1996),
- struktura histologiczna włókien mięśniowych wpływa na marmurkowatość mięsa, a także zawartość tłuszczu śródmięśniowego decydującego o właściwościach organoleptycznych mięsa kulinarnego Surdacki i in. (1991),
- rasa wbp charakteryzuje się dobrą jakością mięsa pH (6,18) i wysokim tempem wzrostu Różycki i Tyra (2000), Blicharski i Pierzchała (2001),
- mieszańce wbp x puł. charakteryzują się bardzo dobrą jakością mięsa i wysokim udziałem tłuszczu śródmięśniowego (1,79-3,05%0-Blicharski i Ostrowski (1999), najwyższym przyrostem Eckert (2002),
- rasa duroc charakteryzuje się największym pH mięsa (6,36) spośród wszystkich ras zwierząt użytkowanych w kraju Różycki i Tyra (2001), a tkanka mięśniowa z udziałem tej rasy charakteryzuje się mniejszą zawartością tłuszczu i cholesterolu, w minimalnym stopniu obciążona genem

Ogłoszenia

Antoni Juchimiuk

tel. 375 96 43 - wieczorem

Sprzedam: 30 ha ziemi w jednym kawałku położonej w Dobryniu Dużym gm. Zalesie.

Cena do uzgodnienia.

HAL Koćwin-Podsiadła (1998); Barowicz (1999),

- loszki z M. puławskiej osiągają bardzo wysokie tempo wzrostu (637 g) i charakteryzują się oszacowaną mięsnością na poziomie (56,0%).

Dlatego też Związek Hodowców i Producentów Trzody Chlewnej w Lublinie uważa, że interesująca będzie produkcja mięsa wieprzowego z udziałem genotypów ras puł., wbp i dur. Zaleca się, aby produkowany żywiec pochodził z niżej podanych grup genetycznych:

- puł/wbp/dur,
- wbp/puł/dur,
- puł/wbp, wbp/puł,
- wbp/dur/puł,
- puł x dur.

Zakłada się, że skala tej produkcji wyniesie 20.000 szt. tuczników rocznie i będzie jakościowo unikatowa w skali kraju (schemat 1.)

Zbigniew Bajda, Stanisław Łaszkiewicz ZHiPTCH w Lublinie

Produkcja tuczników z udziałem genotypów świń rasy puławskiej

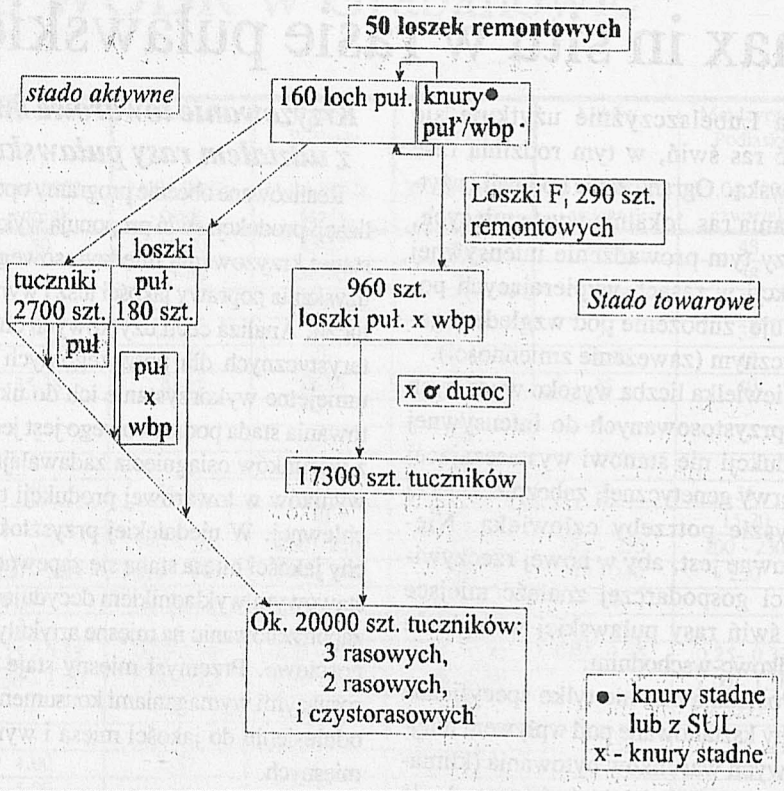

ROLNIKU Zakup nawozy dziś

Firma PPHU "SYLWEK" Andrzej Kopiś

21-580 Wisznice oferuje nawozy z dostawą do gospodarstw

- Mocznik 46-N - 680
- Saletra 34-N - 580
- Saletrzak 27,5-N 3-Mg 5-Ca - 550
- Saletra imp. - 520
- Sól potas. gran. 60-K - 530
- Polidap (Fosforan) 18-N 46-P - 980
- Polifoska 8-N 24-P 24-K - 920
- Polifoska 6-N 20-P 30-K - 900
- Polifoska 4-N 12-P 32-K 2-Mg 4-S - 730
- Polifoska 21-P 32-K - 860
- Polifoska 15-N 15-P 15-K 2Mg - 840
- Polimag (405) 5-N 10-P 20-K 6-Mg 4-S - 660
- Amofosmag 4-15-15-25Ca-9Mg - 640
- Polimag 305 5-N 16-P 24-K 8-Mg - 850
- Potafoska 13-P 13-K 4-Mg - 520
- Superfosfat granulowany 20-P - 480
- Superfosfat pylisty 19-P - 380
- Salmag 27-N 5-Ca 3-Mg - 560
- Wap-Mag 29-Ca 16-Mg + mikroelementy - 380
- Wap-Mag 29-Ca 16-Mg - 360
- Superfosfat potr. 46-P 25-Ca - 960
- Amofosmag 3-N 14-P 20-K 2-Mg 22-Ca 9-S - 680
- Siarczan potasu 50-K - 960
- Fosforan imp. - 940
- Mocznik imp - 620
- NPK 8-24-24 (Polif - 8) imp. - 760
- NPK 5-16-35 (Polif-5) imp. - 700

Ceny podano w zł za tonę z marca 2002r.

Zapraszamy

Zamówienia prosimy składać w godz. 7^{30} - 15^{30} **Tel. (0 83) 378 20 21, Tel. Kom 0 601 679 338**

Ceny zbóż, żywca wołowego oraz wieprzowego

Zboża

ceny zł/ dt

Punkt skupu	PSZENICA	JĘCZMIEŃ	ŻYTO	PSZENŻYTO	OWIES BEZŁUSKOWY	KUKURYDZA
Ceny na dzień 30.04.2002r.						
Młyn Biała Podlaska ul. Piłsudskiego tel.343-31-15			*36 -38 + VAT płatne po 30 dniach od dostawy*			
Gorzelnia ALKOWIN Międzyrzec Podlaski ul.Lubelska 67a			*32 + VAT płatność od ręki*			
Mieszalnia pasz "Wola Pasze" Biała Podlaska ul.Sidorska tel.342-22-01	*47+ VAT*	*44+ VAT*		*42 + VAT*	*47 + VAT okres płatności po 60 dniach od dostawy- istnieje możliwość negocjacji*	*44+ VAT*
Ceny na dzień 27 marca 2002r.						
Mieszalnia Pasz J i Z Bajkowscy- Kopytnik	*45 + VAT*	*45 + VAT*		*43+ VAT*		
Ceny z dnia 19. 04 .2002r.						
PPP BACUTIL Bedlno	*44 + VAT*	*43+ VAT*		*40 + VAT*		*43 + VAT*
Młyn w Komarówce Podlaskiej			*35 + VAT*			
Gorzelnia Bojanówka	*33-35 + VAT*	*33-35 + VAT*	*35+ VAT*			*41 + VAT*

Żywiec wieprzowy i wołowy

Ceny w zł / kg od 19.04.-30.04.2002r.

Powiat	Żywiec wieprzowy		Żywiec wołowy		
Punkt skupu	tuczniki	maciory	buhaje	Jałówki	Krowy
Biała Podlaska					
Biała Podlaska - Zakłady Mięsne „Dolina Łąk" Małaszewicze	*3,70+ VAT*	*2,70+ VAT*			*2,20-2,30 + VAT*
„FELIX" Rossosz	*3,80+ VAT*		*3,10-3,30 + VAT*	*2,70-2,90+ VAT*	
Ubojnia Koszoły	*3,80+ VAT*		*3,50-3,60+ VAT*	*2,90-3,20 + VAT*	
„Constar" Starachowice punkt Komarno			*3,40-3,60 + VAT*	*3,00-3,20 + VAT*	
Łuków					
Zakłady Mięsne Łmeat" w Łukowie	*3,00-3,40 + VAT*				
Krynka gm. Łuków	*3,30-3,50 + VAT*				
Parczew					
Parczew -ZM „ŁMEAT" Łuków	*3,60 + VAT*				
ZM Małaszewicze - Jabłoń	*3,70 + VAT*				
ZM Końskowola - Milanów	*3,60 + VAT*				
Radzyń Podlaski					
Masarnia -Ubojnia ZEMAT s.c. Wohyń	*3,70+ VAT*	*2,70 + VAT*	*3,40 + VAT*	*2,90+ VAT*	*2,30 + VAT*
ZM Łuków	*3,60+ VAT*	*2,70+ VAT*	*3,10-3,20 + VAT*	*2,90 + VAT*	*2,30 + VAT*

Tańsze kredyty rolnicze

Z dniem 26 kwietnia Rada Polityki Pieniężnej obniżyła podstawowe stopy procentowe. **Powoduje to również zmianę oprocentowania kredytów rolniczych z dopłatami ze środków Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Oprocentowanie tych kredytów uzależnione jest od stopy redyskonta weksli.**

Aktualnie stopa redyskonta weksli wynosi 11%. W związku z tym **oprocentowanie kredytów kształtuje się następująco: kredytu "nawozowego" wynosi 0,4 stopy redyskonta weksli tj. 4,4%.**

Oprocentowanie płacone przez kredytobiorcę w liniach:			
współczynnik	IP, MP	BR	MR, KZ, GP, KL
1,15 - 1,25	6,33 - 6,88 %	3,16 - 3,44 %	2,75 %

Alina Żurkowska

Przed wyjściem na pastwisko

Okres od pierwszego dnia wyjścia zwierząt na pastwisko do pełnego czasu żywienia zielonką nazywany jest okresem przejściowym. Okres ten jest niezwykle ważny i powinien trwać nie mniej niż 7 dni. Stopniowe przejście związane jest ze stopniowym wytwarzaniem w żwaczu flory bakteryjnej, która przyśpiesza trawienie pokarmu roślinnego, a to zapobiegnie zaburzeniom trawiennym. W praktyce powinno to przebiegać następująco: na początku najlepiej jest wypędzać na pastwisko krowy nakarmione i na krótki okres. Najedzone krowy nie czują głodu i nie zjedzą zielonki zbyt dużo. Od 3 dnia wydłużać czas wypasu /codzienne wydłużanie o 1 godzinę/ zmniejszyć udział pasz treściwych, zadawać węglowodanowe. W 7-8 dniu przejść na dietę pastwiskową. Przy skarmianiu dużych ilości młodej trawy pastwiskowej wystąpi w dawce niedobór włókna i energii co prowadzi do biegunek, obniżenia produkcji mleka, zawartości tłuszczu w mleku i zaburzeń organizmu. Aby temu zapobiec należy uzupełnić żywienie pastwiskowe paszami węglowodanowymi np. suche wysłodki buraczane /1 - 2kg/, kiszonka z kukurydzy /5-10 kg/, siano lub słoma / 2kg/, śrutę zbożową / 1- 2kg/. Dodatek tych pasz uzupełnia suchą masę, podnosi współczynnik wykorzystania białka, a tym samym zwiększa wydajność mleka. Dodatek pasz treściwych należy uznać za uzasadnione przy wydajności krów powyżej 15 kg mleka, jeżeli za każde 0,5 kg tej paszy uzyska się 1 kg mleka.

Wiosną ale i przez cały sezon pastwiskowy trzeba koniecznie podawać zwierzętom dodatki mineralne bogate w magnez i sód oraz zapewnić dostęp do lizawek solnych wzbogaconych mikroelementami.

Przy wypasie na dobrym pastwisku można uzyskiwać przeciętnie 15-18 kg mleka dziennie, a w pierwszych miesiącach laktacji nawet 20 l. Podstawowy warunek uzyskania takiej wydajności to zapewnienie na pastwisku obfitej i wartościowej zielonki.

Krowa o wadze 600 kg pobiera dziennie 15-18 kg s.m. co odpowiada 75-90 kg zielonki. Taką ilość zielonki zapewni jej dobre pastwisko o wartościowej runi i odpowiedniej wysokości traw. Przy runi gęstej i zwartej składającej się głównie z traw niskich i roślin motylkowych optymalna wysokość runi dla krów wynosi 12-15 cm, przy runi średnio zwartej składającej się z traw wysokich i niskich powinno się spasać przy wysokości 15-20 cm. Zwierzęta pasące się na runi zbyt wysokiej zjadają tylko górne listki traw co sprawia, że kęsy są niewielkie i w czasie przebywania na pastwisku nie zaspokaja głodu.

Prawidłowe użytkowanie pastwisk to system kwaterowy. Spasanie trawy na kwaterze trwa od 1-3 dni, a odstęp między kolejnymi wypasami ok. 20 dni wiosną i ok. 30 dni w drugim okresie sezonu pastwiskowego. Minimalna liczba kwater przy wypasie do 20 krów 5-6.

Przy dużych powierzchniach użytków zielonych najlepiej jest cały teren użytkować systemem zmiennym kośno-pastwiskowym. Wówczas można zapewnić krowom obfitość zielonej paszy w ciągu lata, a nadmiar zakonserwować w postaci kiszonki, sianokiszonki czy siana. Ważne jest aby każda powierzchnia pastwiska co najmniej jeden raz w roku była skoszona w fazie dojrzałości kośnej traw.

Krowom na pastwisku należy zapewnić dostęp do świeżej i czystej wody oraz możliwość schronienia przed słońcem w zacienionym miejscu. Ilość wody potrzebnej dla 1 krowy w ciągu dnia ok.60 l. Pamiętać należy o zasadzie, że krowa nie powinna czekać na wodę, ale woda na krowę.

Pastwisko stanowi bezkonkurencyjną bazę paszową dla przeżuwaczy, oprócz paszy zapewnia zwierzętom ruch i swobodę co korzystnie wpływa na zdrowie zwierząt.

Krystyna Szczęśniak PZDR Parczew

Ceny mleka OSM Biała Podlaska

Ceny mleka OSM Biała Podlaska
Na dzień 04.04.2002r.
Jednostka tłuszczu 1,5 gr /litr
Jednostka białka 7,5 gr /litr
Dopłaty do 1 litra
Klasa extra 26 gr/litr
Klasa I 10 gr /litr
Klasa II potrącenie - 5 gr / litr
Członkowska za 1 udział 15 % ceny podstawowej
Członkowska za 2 udziały 20 % ceny podstawowej
Członkowska za 3 udziały 25 % ceny podstawowej
Restrukturyzacyjna pow 1500 - 2000 l / mc - 2 gr/litr
Restrukturyzacyjna pow 2000 l /mc 6 gr / litr
Restrukturyzacyjna pow 3000 l / mc 8 gr / litr
Restrukturyzacyjna pow 4000 l / mc 10 gr / litr
Restrukturyzacyjna pow 5000 l / mc 12 gr / litr
Restrukturyzacyjna pow 10000 l /mc 17 gr / litr
Za odstawę zbiornika 10 gr / litr
Uwagi : do ceny wyjściowej dopłacany jest VAT w wysokości 3 %, jeden udział będzie wynosić około 800 zł.

Czy rolnik ma prawo zmienić mleczarnię w trakcie roku kwotowego?

W przypadku zmiany podmiotu skupującego, dostawca zobowiązany jest do zgłoszenia dyrektorowi właściwego oddziału ARR. Jeżeli zmiany te następują częściej niż raz w roku, **przyznawana kwota mleczna zmniejszana jest o 5 %.**, z pominięciem przyczyn niezależnych od dostawcy mleka.

Rokiem referencyjnym będzie okres od 1 kwietnia 2002 r. do 31 marca 2003 r.

Podjęcie produkcji mleka przez nowych producentów, ewentualnie zwiększenie produkcji ponad przyznaną wcześniej kwotę mleczną, może odbywać się w drodze nabycia kwoty od dotychczasowych posiadaczy, względnie z rezerwy krajowej.

Prawo do przyznawania kwoty mlecznej jest dziedziczone wraz z gospodarstwem, w przypadku braku spadkobierców przechodzi na Skarb Państwa.

W przypadku przekroczenia kwoty mlecznej dostawca zobowiązany jest do wniesienia na wyodrębniony rachunek ARR, opłaty karnej. Kara naliczana jest od każdego sprzedanego **litra mleka, powyżej posiadanej kwoty, w wysokości 115 % docelowej ceny mleka. Cenę tę określa corocznie Rząd na okres od 1 lipca do 30 czerwca.**

W przypadku nie wykorzystania przez dostawcę hurtowego lub bezpośredniego więcej niż 30 % przyznanej mu indywidualnej kwoty mlecznej, dyrektor oddziału terenowego ARR może ją zmniejszyć o niewykorzystaną część, powiększając tym samym rezerwę krajową.

Minister rolnictwa powołuje Komisję Porozumiewawczą do Spraw Mleka i Przetworów Mlecznych jako ciało samorządowe reprezentujące interesy rolników i całej branży mleczarskiej. **W skład 16 - osobowej Komisji wchodzi 8 członków reprezentujących dostawców oraz 8 członków reprezentujących podmioty skupujące i zakłady przetwórcze. Kadencja Komisji trwa 4 lata.**

Rząd Polski wnioskuje o kwotę mleczną na poziomie 11,3 mld litrów w roku 2003, aż do 13,8 mld litrów w 2008 roku. Kwota proponowana przez UE jest o wiele mniejsza.

W roku 1961 w Polsce wyprodukowano 12,8 mln ton mleka, zajmując trzecie miejsce w Europie, natomiast w 1990 roku produkcja wzrosła do 15,8 mln ton. W okresie załamania hodowli bydła mlecznego w roku 2000 produkcja wynosiła 11,7 mln ton. Niektórzy ekonomiści uważają, że Polska powinna wynegocjować kwotę 17,3 mln ton mleka.

Antonina Strącicka

Na podstawie: Sławomir Mroczkowski, Kwotowanie produkcji mleka, Przegląd Hodowlany 3/2002, s. 1-4

BIALPAK BIALPAK BIALPAK BIALPAK BIALPAK BIALPAK BIALPAK BIALPAK

POLIWRAP

FOLIA STRETCH DO SIANOKISZONKI

1. wysokiej jakości trójwarstwowa, polietylenowa folia firmy *VISQUEEN.*
2. posiada doskonałe właściwości zabezpieczające przed promieniowaniem UV przez okres 12 miesięcy od owinięcia beli.
3. produkt jest ceniony za wysokie właściwości klejące, dużą wytrzymałość oraz wysoką odporność na przebicie i rozerwanie.

Wszystkie powyższe właściwości połączone z dużą elastycznością folii powodują, że POLIWRAP nadaje się do stosowania na wszystkich typach maszyn.

Dystrybutor (bezpośredni importer) folii POLIWRAP:

BIALPAK

Biała Podlaska ul. Sidorska 2 D

Tel/fax (083) 342-23-80

BIALPAK BIALPAK BIALPAK BIALPAK BIALPAK BIALPAK BIALPAK BIALPAK

Autoryzowany dealer firmy
Westfalia Landtechnik Polen Sp. z o.o.

WESTFALIA

P.P.H.U. „MLEKO-SYSTEM"
ul. Składnicowa 8
21-200 Parczew
tel. (083) 355 13 09, fax. (083) 355 13 08

Oferuje

- Nowe i używane urządzenia udojowe firmy WESTFALIA
- Nowe i używane zbiorniki schładzające
- Artykuły zootechniczne
- Środki higieny doju
- Części zamienne do wszystkich typów dojarek
- Fachowe doradztwo
- Artykuły wyposażenia budynków do hodowli bydła

Promocja !!!

Dojarka przewodowa już za 13 000 zł

SPRZEDAŻ RATALNA

Czyli komfortowe stanowisko uwięziowe dla krów

Krowa też lubi wygody

Od nowoczesnych stanowisk wymaga się, aby w niczym nie utrudniały naturalnych zachowań zwierząt. Jest to szczególnie ważne dla bydła, które około 80% czasu przeznaczonego na przeżuwanie spędza w pozycji leżącej. W tym czasie zwierzęta powinny mieć zapewnioną wygodę, aby nic nie zakłócało przeżuwania, gdyż ma to zasadniczy wpływ na wydajność mleczną, o którą w roku referencyjnym powinniśmy szczególnie zabiegać. W naturalnych warunkach krowa potrzebuje prawie 3 m² powierzchni, aby położyć się i wstać. Należy przy tym dodać, że kładzenie się nie jest "spokojne", gdyż zwierzę po prostu pada na ziemię i uderza całą masą o podłoże. W naszym regionie podobnie zresztą jak w kraju w wielu gospodarstwach krowy przebywają na stanowiskach uwięziowych, często ścielonych słomą. Stanowiska takie oprócz niewielu wad (pod warunkiem, że są prawidłowo wykonane) posiadają bardzo dużo zalet, a mianowicie umożliwiają dobre warunki do indywidualnego żywienia, łatwość obsługi przy wycieleniach, inseminacji, pielęgnacji oraz dokładną obserwację zachowania zwierząt. Aby te zjawiska można było zaobserwować, a spostrzeżenia te były miarodajne to stanowiska muszą być wygodne. Co to znaczy? Krowa musi czuć komfort podczas stania, leżenia, pobierania paszy i wody oraz dojenia. Należy przy tym dodać, że krowy w tej metodzie utrzymania spędzają na stanowisku większą część swego życia. Czy konstrukcja takiego stanowiska jest możliwa i znajduje praktyczne zastosowanie? Z całą pewnością należy odpowiedzieć twierdząco. Takim stanowiskiem dla krów, które zdecydowanie zdobywa największą punktację jest tzw. stanowisko krótkie. Różni się od innych typów wymiarami, a spowodowane jest to znacznym zwiększeniem masy krów z dużym dolewem mlecznej rasy HF. Długość legowiska dla krowy o masie około 650 kg powinna wynosić minimum 186 cm, a dla krów o masie 750 kg już 191 cm, przy szerokościach 125 do 135 cm. Bardzo istotne jest także wiązanie krów. Typ wiązania może być dowolny, ale wygodny dla zwierzęcia. Środek haka musi być umieszczony w odległości 25 cm od ściany żłobu. Ważne też jest, aby hak nie wystawał ponad powierzchnię legowiska. Stanowisko powinno mieć spadek minimum 1,5 % w stronę kanału gnojowego. Jego szerokość zależy od rodzaju zastosowanego zgarniacza. Przy częstym wypędzaniu krów na pastwisko wskazane jest, aby kanał był przykryty rusztem. Zapobiega to uszkodzeniom kończyn. Głębokość kanału powinna sięgać 25 cm. Następnym elementem stanowiska jest żłób. Stare porzekadło mówi: najważniejsze jest koryto i to dobre, do którego nawet krowa potrafi się przyzwyczaić i odejść sama nie chce. Rozważania

teoretyczne poparte spostrzeżeniami praktycznymi dowodzą, że wysokość całkowita koryta od strony legowiska powinna wynosić około 32 cm. Najlepiej jeśli ścianka przednia (zalecana grubość 10-12 cm) zakończona jest nadstawką drewnianą. Dno żłobu powinno być uniesione na około 10 - 15 cm w stosunku do legowiska. Jego kształt musi być dostosowany do zasięgu pyska krowy i zapobiegać wyrzucaniu paszy. Zalecana szerokość żłobu 60 cm, zdecydowanie bez progu od strony korytarza paszowego.

Bardzo ważną sprawą jest także ocieplenie legowisk. Jako element izolacji termicznej najlepiej sprawdza się specjalny materac gumowy, który swą miękkością przypomina ruń pastwiskową. Układa się go na wierzchniej warstwie stanowiska (betonu) i materac nie wymaga ścielenia. Drugą nieco gorszą metodą jest twardy styropian, ale przykryty musi być odpowiednią warstwą dobrego betonu. Co to znaczy dobrego? Otóż powinna to być warstwa, która nie przepuszcza wilgoci i nie załamuje się pod wpływem zwiększającej się wagi krów wynoszącej często 750 kg. Jakiej grubości powinna być ta ostatnia warstwa? Teoria poparta praktyką dowodzi, że grubość ta winna być około 10 cm. Jednak w tym przypadku należy bezwzględnie stosować ściółkę, gdyż jak wspomniałem wcześniej, krowa kładąc się naraża na uszkodzenie wystające kości, skórę, wymię, strzyki itp. W myśl wymagań weterynaryjnych w przypadku obór płytkich powierzchnia betonowa jest uważana za nieprzepuszczalną i łatwo zmywalną. Stosowanie ściółki nie dyskwalifikuje tego miejsca jako stanowiska, gdzie prowadzony jest dój. Ściółkę można szybko usunąć, a nieprzepuszczalną powierzchnię zmyć. Zapis w wymaganiach dyskwalifikuje jako stanowisko doju oborę głęboką. Przy takim systemie utrzymania krów mlecznych dój musi odbywać się w wydzielonym pomieszczeniu, spełniającym warunek powierzchni nieprzepuszczalnej i łatwo zmywalnej. Są głosy rolników mówiące o różnej interpretacji niektórych wymagań przez lekarzy weterynarii w powiatach. Główny Lekarz Weterynarii dr Piotr Kołodziej zapowiada wydanie stosownych zarządzeń, które ujednolicą sposób działania i będą jednakowo interpretowane przez lekarzy w całym kraju. Oby to nastąpiło szybko, gdyż nadinterpretacja w tym zakresie wytwarza nieprzyjazne spojrzenie rolników na akces z Unią Europejską i niekiedy zmusza ich do ponoszenia zbędnych nakładów, często skredytowanych.

Producentów mleka, którzy są na etapie wyboru koncepcji modernizacji stanowisk zapraszam do współpracy. Pragnę też dodać, że najlepiej czuje się krowa w oborze wolnostanowiskowej, ale ta metoda utrzymania krów mlecznych jest opłacalna przy stadzie powyżej 60 sztuk i ma możliwość ciągłego zwiększania pogłowia. Kosztownym i zarazem nieodzownym elementem w tym systemie jest dojarnia i odpowiednie na nią pomieszczenie. Z pewnością należy stwierdzić, że pozyskanie mleka o wysokiej jakości w dojarni jest o wiele łatwiejsze. Pragnę przypomnieć producentom mleka, że z dniem 1 kwietnia 2002 roku zaczął się rok referencyjny i będzie trwał do 31 marca 2003 roku. Będzie on podstawą do określenia wielkości tzw. indywidualnej kwoty mlecznej. Według obecnych założeń dla dostawców indywidualnych pierwszym rokiem kwotowym jest okres 1 kwietnia 2004 r. do 31 marca 2005 r. Szerzej o kwotowaniu mleka w świetle ustawy pisałem w "Doradztwie Rolniczym" nr 2 z lutego br.

Bazyli Fiłatiuk

Centrala Nasienna w Parczewie
ul. Szkolna 32
tel. (083) 354 13 28,

Oferuje do sprzedaży:

- *Pasze, koncentraty i premiksy firm: Lando O Lakes, Sano, Josera, LNB, EuRolPol, SCHAUMANN, Ekoplon, Polfarm, Polsanders, Bacutil, Unipasz, Mikita*
- *Śrutę sojową i rzepakową.*
- *Sprzęt i maszyny rolnicze.*
- *Nawozy płynne i krystaliczne INTERMAG*

PPUH „ROLBUD"
Spółka jawna 21-200 Parczew
ul. 11 Listopada 82 tel. 083 355 06 39, 355 06 39
ul. Składnicowa tel. 083 355 12 06, 355 12 06

oferuje: *nawozy*
materiały budowlane
olej opałowy tel. 0 502 339 204
doradztwo
pasze CARGILL

Prawidłowo prowadzony rozród trzody chlewnej jest jednym z warunków zwiększenia opłacalności produkcji. Skrócenie okresu od odsadzenia prosiąt do skutecznego pokrycia to większa ilość prosiąt uzyskanych od lochy w ciągu roku, a tym samym niższy koszt produkcji prosięcia. Często rolnik staje przed problemem, czy zakupić, a jeżeli tak to jakiego knura.

Rozród trzody chlewnej a opłacalność produkcji

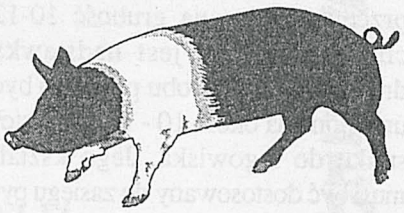

Każdy producent zdaje sobie sprawę, że najbardziej ryzykowne pod względem zdrowotności stada jest krycie loch na punktach kopulacyjnych. Utrzymywanie własnego knura jest ekonomicznie uzasadnione przy dużej ilości loch w stadzie. W chlewniach utrzymujących mniej niż 30 sztuk, najbardziej opłacalna jest inseminacja prowadzona przez samego hodowcę.

Koszty utrzymania knura rocznie przy złożeniach:

- okres eksploatacji knura - 2 lata,
- zużycie paszy pełnoporcjowej - 3 kg dziennie.

Koszt paszy	kg	1095	0,9	986
Koszt zakupu	zł	1200	0,5	600
Koszty opieki wet	zł	100	0,5	50
Koszt razem / rok	zł			1636

Jeżeli rolnik wykonuje inseminację we własnym zakresie, zakładając, że lochę kryje się dwa razy w roku i stosuje reinseminację, a porcja nasienia kosztuje 10,50 zł. koszt unasieniania 1 lochy wynosi 4 x 10,50 zł, tj. 42 zł. Tak więc koszt inseminacji stada liczącego 10 loch wyniesie 420 zł, 20 loch - 1050 zł, a 30 loch - 1260 zł. Są to więc koszty znacznie niższe od kosztów utrzymania knura. Znacznie wyższy jest koszt inseminacji przy korzystaniu z usługi inseminatora i nie uwzględniając kosztów dojazdu wynosi na 1 sztukę 4 x 30,50 zł, tj 122 zł. W tym wypadku utrzymywanie knura jest uzasadnione już przy stadzie powyżej 10 loch.

Wybierając sposób krycia loch musimy pamiętać także, że w przypadku inseminacji rolnik ma możliwość:

- wyboru nasienia knura dowolnej rasy lub knura mieszańca, wolnego od chorób zakaźnych i o wysokiej wartości hodowlanej,
- wykonania zabiegu w najbardziej sprzyjającym okresie rui,
- poprawienia wskaźników rozrodu,
- utrzymanie dobrej zdrowotności własnego stada,
- obniżenia kosztów inseminacji poprzez wykonanie zabiegu we własnym zakresie.

Stacje Hodowli i Unasieniania Zwierząt posiadają knury pochodzące z najlepszych gospodarstw hodowlanych w Polsce i knury z importu. Ich wysoka wartość hodowlana gwarantuje uzyskanie zdrowego i wartościowego potomstwa.

A jeżeli rolnik zdecyduje się na zakup knura, to powinien pamiętać, że nawet najbardziej mięsny knur nie daje pewności, że uzyskane tuczniki będą szybko rosły i odkładały dużo mięsa w tuszy, gdyż do osiągnięcia tego celu niezbędne jest prawidłowe, dobrze zbilansowane żywienie. Kupując więc knura należy kierować się bardziej jego wartością hodowlaną niż rasą. Mamy wiele hodowli w kraju, gdzie knury polskich ras białych mają doskonałe parametry hodowlane i nie ustępują rasom kolorowym, tzw. wysokomięsnym.

A efekty uzyskane w tuczu zależą nie tylko od wartości genetycznej tucznika, ale również w wysokim stopniu od jego żywienia.

Czesława Mirczewska

Pośrednictwo ubezpieczeniowe

Feliks Charycki

21-532 Łomazy

tel. (0 prefix 83) 341-71-35, kom. 0600155548

UBEZPIECZENIA:

rolne, osobowe, inne

Lekarz weterynarii

Radosław Czyżak

tel. praca (083) 345 30 11

Zakład Lecznictwa Zwierząt 21-504 Rokitno tel. kom. 0 603 184 254

wykonuje:

- leczenie i profilaktyka,
- wyjazdowe badanie na ciążę USG,
- posiada certyfikat Ministra Rolnictwa do inseminacji klaczy,

także choroby bydła i świń - specjalista chorób świń.

Zatrucia pszczół środkami ochrony roślin

Część I

Chociaż w ostatnich latach dużo więcej mówi się i czyni w zakresie ochrony środowiska naturalnego i zdawać by się mogło, że minęło już bezkrytyczne zafascynowanie chemizacją rolnictwa, to jednak podtrucia i zatrucia pszczół środkami ochrony roślin nie są niestety marginalne.

Pestycydy charakteryzują się różnym stopniem toksyczności dla organizmów żywych, w tym także dla pszczół, uwarunkowanym składem chemicznym danego preparatu, a przede wszystkim rodzajem zawartej w nim substancji aktywnej, czyli biologicznie czynnej. Siłę toksycznego działania preparatu na określony organizm bada się w warunkach laboratoryjnych. Badania laboratoryjne mają na celu oznaczenie wielkości dawki substancji czynnej, powodującej w ciągu 24 godzin śmierć 50% osobników (w tym przypadku pszczół) poddanych jej działaniu. Im dawka danej substancji, powodująca śmierć 50% osobników, jest mniejsza, tym dana substancja jest bardziej trująca.

Trujące działanie pestycydów

Ze względu na drogi wnikania pestycydów do organizmu pszczół przez przewód pokarmowy, powłoki ciała i układ oddechowy, rozróżnia się trzy rodzaje ich toksycznego działania na pszczoły. Nierzadko jednak poszczególne pestycydy wykazują więcej niż jeden sposób oddziaływania.

Działanie żołądkowe występuje wówczas, gdy pszczoły pobiorą pokarm (nektar, pyłek, spadź lub wodę) zawierający pestycydy. Na ten rodzaj zatrucia najczęściej narażone są pszczoły zbieraczki, oblatujące rośliny poddane zabiegom chemicznym. W przypadku, kiedy zastosowany preparat jest silnie toksyczny, pszczoły mogą zginąć jeszcze przed powrotem do gniazda. Jeżeli natomiast powrócą, to przyniosą do ula pokarm skażony pestycydami, który może spowodować zatrucie młodych pszczół ulowych i czerwiu oraz skażenie zapasów.

Działanie kontaktowe następuje w sytuacji zetknięcia się ciała pszczół ze skażoną powierzchnią. Środki chemiczne wnikają wówczas do ich organizmu przez oskórek i powodują śmierć na skutek uszkodzenia systemu nerwowego. Takie zatrucia mogą wystąpić również podczas przelotów pszczół przez teren, na którym wykonuje się zabiegi chemiczne.

Działanie fumigacyjne (najrzadziej występująca forma toksycznego działania na pszczoły) możliwe jest wówczas, gdy pestycydy charakteryzują się dużą prężnością par (np. Winylofos, Owadofos) wnikają przez tchawki wraz z powietrzem do organizmu pszczół.

Wyniki badań z zakresu szkodliwości pestycydów (odnoszące się do mechanizmu ich działania oraz wielkości dawek toksycznych) są podstawą przy klasyfikacji każdego preparatu, z którym pszczoły mogą się zetknąć podczas jego stosowania w warunkach polowych. Podstawowym wyznacznikiem przynależności poszczególnych pestycydów do określonej klasy jest działanie kontaktowe, uznane za najczęstszą przyczynę zatruć pszczół, aczkolwiek pozostałe dwa rodzaje toksyczności też są uwzględniane

Zgodnie z powyższym pestycydy **podzielono na 4 klasy.**

Klasa I - to środki toksyczne silnie trujące, odznaczające się działaniem kontaktowym i żołądkowym, często także fumigacyjnym. Już niewielkie ilości tych preparatów powodują wysoką śmiertelność pszczół. Do wytrucia 50% pszczół (LD50) wystarczy (przy działaniu kontaktowym) mniej niż 0,6 mikrograma danej substancji przypadającej na jednego owada i 1,5 mikrograma na pszczołę przy jej spożyciu.

Klasa II - pestycydy szkodliwe, charakteryzują się także dwoma sposobami działania - kontaktowym i żołądkowym, czasami możliwa jest aktywność gazowa. Wartości LD50 dla toksyczności kontaktowej i żołądkowej są także niskie, zawierające się odpowiednio w przedziałach od 0,6 do 3 mikrogramów na pszczołę (przy kontakcie) i od 1,5 do 6,0 mikrograma na pszczołę (spożycie).

Klasa III - pestycydy mało szkodliwe dla pszczół. Preparaty, te w odróżnieniu od klasy I i II, nie wykazują działania gazowego. Potrzebne są też większe ilości tych środków, przy których uwidoczni się ich działanie kontaktowe i żołądkowe. Do wystąpienia toksyczności kontaktowej (LD50) potrzeba od 3 do 15 mikrogramów substancji na pszczołę, a dla toksyczności żołądkowej - od 6 do 100 mikrogramów.

Klasa IV - preparaty określane jako praktycznie nieszkodliwe dla pszczół. Uważa się, iż mogą spowodować zatrucia tylko w przypadku ich spożycia przez pszczoły w ilości przekraczającej 100 mikrogramów na jednego osobnika. W rzadkich przypadkach mogą działać kontaktowo, powyżej 15 mikrogramów na pszczołę.

Ważny jest okres prewencji pestycydów.

Dla każdego preparatu zakwalifikowanego do **I, II lub III klasy toksyczności dla pszczół określone są okresy prewencji**, których nie wolno mylić z okresem karencji.

Okres prewencji to czas, jaki musi upłynąć od zastosowania danego środka, czyli wykonania nim zabiegu chemicznego, do chwili, kiedy zetknięcie się pszczół z roślinami poddanymi zabiegowi będzie

Ciąg dalszy na s. 18

dla nich bezpieczne, to znaczy nie będzie istniało zagrożenie ich zatrucia. W tym okresie powinno nastąpić rozłożenie substancji aktywnej preparatu na związki obojętne dla organizmu pszczół. Okres prewencji jest tym dłuższy, im wyższa jest klasa toksyczności danego preparatu. W przypadku preparatów należących do I klasy toksyczności (znajdujących się w tabeli toksyczności środków ochrony roślin dla pszczół, wydanie IOR z 1998 roku) najdłuższy okres prewencji wynosi 14 dni, najkrótszy zaś - 6 godzin. W II klasie toksyczności większość środków ma ustalony okres prewencji na 6 godzin, a w III klasie toksyczności - od 6 do 1 godziny. **Karencja** zaś odnosi się do czasu, jaki musi upłynąć między ostatnim dopuszczalnym terminem stosowania środka chemicznego a zbiorem rośliny uprawnej.

Środki toksyczne i szkodliwe (I, II klasa) mogą powodować poważne zatrucia pszczół w przypadku ich stosowania na rośliny pokryte spadzią, na rośliny kwitnące, które są dla pszczół źródłem nektaru lub pyłku, w sytuacji skażenia nimi wody pobieranej przez pszczoły. Środki te powinny być stosowane na roślinach owadopylnych tyle dni przed przewidywanym rozpoczęciem ich kwitnienia, ile przewiduje okres prewencji. W przypadku, kiedy okres prewencji jest krótszy niż nocna przerwa w locie pszczół, mogą być stosowane w okresie kwitnienia roślin, lecz co najmniej tyle godzin przed rozpoczęciem lotu pszczół, ile wynosi okres prewencji, najlepiej w godzinach wieczornych, po ustaniu lotu tych owadów. Preparatów tych grup nie należy stosować na rośliny pokryte spadzią. Podczas stosowania ich na rośliny, które nie są bazą pożytkową pszczół, również należy zachować dużą ostrożność, szczególnie jeśli plantacje tych roślin położone są na drodze przelotu pszczół na sąsiadujące rośliny pożytkowe. Środki mało szkodliwe (klasa III) mogą być stosowane (oczywiście z zachowaniem odpowiedniego okresu prewencji) na rośliny kwitnące. Pomimo, że preparaty zaliczane do IV grupy można stosować bez żadnych ograniczeń, zabiegi powinny być wykonywane wieczorem, po ustaniu lotu pszczół.

Najczęstszym powodem zatruć pszczół są zabiegi chemiczne przeprowadzane wbrew zaleceniom, czyli w okresie kwitnienia roślin, bądź w czasie kwitnienia znajdujących się w nich chwastów, a o ich skali decyduje areał chronionej rośliny i jej atrakcyjność dla pszczół.

W ochronie roślin sadowniczych największe niebezpieczeństwo zagraża pszczołom na wiosnę, podczas zwalczania szkodników na krótko przed kwitnieniem drzew. Szczególnie niebezpieczna sytuacja ma miejsce w przypadku nagłego przyspieszenia wegetacji roślin oraz w przypadku współistnienia na tym samym terenie różnych gatunków drzew owocowych. Bardzo często powodem zatruć pszczół jest powszechnie występujący mniszek, który jest dla nich atrakcyjną rośliną pyłkową, a którego kwitnienie zbiega się z porą wykonywania wielu zabiegów chemicznych w sadach.

Jak wynika z doniesień pszczelarzy, **do zatruć nierzadko dochodzi przy niszczeniu szkodników rzepaku ozimego, ziemniaków, plantacji zbóż oraz przy odchwaszczaniu tych upraw. Rośliny kwitnące w pobliżu chronionych plantacji mogą w wyniku ich skażenia także być toksyczne dla pszczół.**

Należy podkreślić, że wszędzie tam, gdzie do ochrony roślin stosuje się preparaty chemiczne, zawsze istnieje ryzyko zaistnienia okoliczności, w których okażą się one niebezpieczne dla owadów pożytecznych, nawet w sytuacji stosowania ich zgodnie z zaleceniami i obowiązującymi w tej dziedzinie przepisami. Użytkowanie wszelkich środków ochrony roślin wymaga więc ogromnej wiedzy i odpowiedzialności osób wykonujących zabiegi chemiczne, przestrzegania przepisów regulujących ich przeprowadzanie oraz współpracy z właścicielami pasiek i troski nie tylko o swoje dobro. Spośród wielu zasad dotyczących wykonywania zabiegów chemicznych, naczelną powinna stać się ta, **aby nie stosować środków ochrony w okresie kwitnienia roślin pożytkowych, uprawnych i chwastów.** Jeżeli takie zabiegi są niezbędne, należy je przeprowadzać jedynie pod wieczór, przy użyciu preparatów nieszkodliwych dla pszczół.

Małgorzta Lewandowska

Wojewódzki Ośrodek Doradztwa Rolniczego
w Lublinie z/s w Końskowoli
Gospodarstwo Pomocnicze w Końskowoli
ODDZIAŁ W GRABANOWIE
21-500 BIAŁA PODLASKA
tel. (083) 343-37-92, fax. (083) 343-81-98

OFERUJE:

MIÓD PSZCZELI - 15 zł/kg, słoik 0,9 l (1,25 kg) - 19,50 zł.
MATKI PSZCZELE UŻYTKOWE RASY:
> kraińskiej - linie L, T, J
> środkowoeuropejskiej - linia Augustowska
- matka pszczela użytkowa inseminowana ze sprawdzonym czerwieniem - 60 zł
- matka pszczela unasieniona naturalnie na pasieczysku, czerwiąca -30 zł
- matka nieunasieniona -13 zł

Odbiór w pasiece lub za zaliczeniem pocztowym.
Koszty przesyłki pokrywa odbiorca.
Zamówienia realizujemy wg. kolejności zgłoszeń.
Podane ceny zawierają Vat

Aktywna wieś - aktywna szkoła

Dzięki entuzjazmowi i aktywności mieszkańców wsi udało się utrzymać szkołę, która jest nie tylko placówką dydaktyczną, ale również ośrodkiem kulturotwórczym.

Dokudów to miejscowość położona w gminie Biała Podlaska o bogatej przeszłości i długiej historii. Jej początki sięgają czasów epoki kamiennej. Świadczą o tym ślady osadnicze oraz znaleziska archeologiczne. Materiały mówią o grodzisku prehistorycznym, powstałym wiele lat przed powstaniem Białej Podlaskiej.

W początkach XVI wieku właścicielem ziem, położonych nad Żarnicą i Zielawą był Lew Bohowityn, który uzyskał w 1503 r przywilej pozwalający na wzniesienie zamku, a obok na lokację miasteczka Lewkowo. Miasto w XVI wieku rozwijało się bardzo intensywnie. Przez pewien czas używano zamiennie nazwy Dokudów - Lewkowo. Około 1550 roku miasteczko składało się z kilku ulic, a w centrum na rynku stał ratusz. W mieście była cerkiew prawosławna i kościół rzymskokatolicki. Po wojnach ze Szwedami, zwanych "Potopem" miasto powoli zaczyna chylić się ku upadkowi. W połowie XVII wieku w całości przechodzi w ręce rodu Radziwiłłów. W okresie tym doznaje wielu wzlotów i upadków (rozbudowy i pożary). W dokumentach przewija się już tylko nazwa Dokudów. Lata następne to dalsza degradacja miasteczka. Zmniejsza się liczba ludności i jej zasobność, aż w XIX wieku Dokudów traci prawa miejskie.

Mieszkańcy Dokudowa zawsze charakteryzowali się bardzo dużym zaangażowaniem w życie gospodarcze, polityczne i kulturalne Podlasia. Z miejscowości tej pochodziło wielu zasłużonych, wybitnych ludzi: kupców, wojskowych, duchownych i nauczycieli. Najwybitniejszą postacią był niewątpliwie bohater Powstania Styczniowego ksiądz Stanisław Brzóska.

Ludność wielokrotnie ujawniała umiejętności organizacyjne. W okresie międzywojennym istniało tu Kółko Rolnicze, Straż Pożarna, Związek Strzelecki, Związek Młodej Wsi, a nawet Koło Ligi Morskiej i Kolonialnej. Wieś posiadała sklep, kościół, kuźnię i szkołę powszechną.

Ostatnie 20 lat najnowszej historii Dokudowa to okres stagnacji a nawet recesji, biorąc pod uwagę życie społeczne i kulturalne. Zaprzestały swojej działalności istniejące wcześniej zespoły ludowe, kapele oraz organizacje takie jak OSP, Kółko Rolnicze i Koło Gospodyń Wiejskich. Szkoła przestała pełnić rolę ośrodka kulturotwórczego, odeszły w zapomnienie wcześniejsze dokonania ludności w wielu dziedzinach. Mieszkańców zaczął ogarniać marazm. Na domiar złego nad Dokudowem zawisło widmo likwidacji szkoły. Kiedy decyzja Rady Gminy w Białej Podlaskiej przesądziła o losach placówki, mieszkańcy Dokudowa nie poddali się. Potrafili wówczas zjednoczyć swoje siły i rozpocząć walkę o jej utrzymanie, tym bardziej, że budynek szkoły został wzniesiony dużym nakładem pracy Dokudowian jeszcze w 1929 roku i wrósł na stałe w pejzaż wsi i jej życie codzienne.

W dniu 01.06.2001r rozpoczęło działalność założone przez mieszkańców wsi Stowarzyszenie Społeczno Oświatowe " Nasza szkoła", którego Prezesem został pan Leszek Kurjaniuk. Organizacja przejęła prowadzenie placówki - małej szkoły, w której uczy się 52 dzieci w klasach 0-VI.

Za swoje główne cele stowarzyszenie przyjęło:

- Działanie na rzecz rozwoju edukacji, oświaty i upowszechniania wiedzy w środowisku wiejskim.
- Wspieranie wszechstronnego rozwoju społecznego, kulturalnego i gospodarczego wsi.
- Promowanie i wspieranie inicjatyw mieszkańców.
- Udzielanie pomocy, we wszystkich możliwych formach, dzieciom, młodzieży i społeczności wiejskiej.

Prowadzona przez Stowarzyszenie szkoła działa w oparciu o przedstawioną przez panią Dyrektor - Anielę Halczuk ideę "małej ojczyzny", ośrodka kulturalnego wsi oraz ośrodka inicjatyw lokalnych. Koncepcja ta zdobyła akceptację i jest realizowana wspólnie z gronem pedagogicznym, uczniami i społecznością lokalną.

Mając świadomość jak wielkim bogactwem polskiej wsi oprócz ziemi i ludzi na niej pracujących są kultura i tradycje szkoła podejmuje szereg inicjatyw kulturalnych: imprezy plenerowe, spektakle, przedstawienia teatralne, imprezy integracyjne, spotkania pokoleniowe. Reaktywowany został Zespół Ludowy i Teatr Obrzędowy, w których swój talent i wrażliwość artystyczną prezentować mogą dorośli i młodzież pozaszkolna.

Działania podejmowane na niwie kultury mają przede wszystkim rozbudzić zainteresowanie, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży, historią i kultywowaniem tradycji związanych z ich miejscowością, uświadomić wartość dziedzictwa kulturowego, ocalić od zapomnienia piękno i niepowtarzalność dorobku materialnego i duchowego poprzednich pokoleń. Przygotowywanej na miesiąc czerwiec imprezie pod nazwą "Lewkowskie jarmarki", nawiązującej do tradycji dawnego Lewkowa, między innymi powyższe cele mają przyświecać. Organizatorzy nie ukrywają, że zależy im bardzo, aby ta impreza wpisała się na stałe w kalendarz Dokudowa i odbywała się rokrocznie, stając się na nowo tradycją. Wierzą, że stanie się ona przyczynkiem do wyzwolenia chęci wykorzystania potencjału, talentu, wrażliwości wspaniałych ludzi, którzy zechcą swój dorobek przedstawić podczas "Lewkowskich jarmarków".

Niwelowanie zaniedbań kulturowych to tylko jeden z wątków działalności stowarzyszenia. Problemów, z którymi borykają się mieszkańcy wsi jest wiele. Dokudowianie wiedzą, że bez inicjatywy społeczności lokalnej, bez zaangażowania ze swojej strony nikt ich nie rozwiąże. Będą podejmować kolejne wyzwania i na miarę swoich możliwości je realizować.

Sukcesów i satysfakcji z włożonej pracy na rzecz swojej małej ojczyzny i wpisania się w dobre karty historii Dokudowa z całego serca należy im życzyć.

Agnieszka Sęczyk

Produkt lokalny a jego ochrona prawna

Produkt lokalny to surowiec lub wyrób, który może być przeznaczony do bezpośredniego spożycia lub do sporządzania potraw. Powinien odznaczać się "wysoką jakością" i posiadać specyficzne regionalne cechy. Cechy te wynikają z oddziaływania środowiska geograficznego, obejmującego czynniki naturalne oraz ludzkie - tradycyjne i specyficzne w regionie technologie wytwarzania. Zidentyfikowane w określonym regionie produkty mogą mieć ważne znaczenie w promocji regionu, stać się jego wizytówką. Wysoka jakość produktu lokalnego przyczyni się też do wzrostu atrakcyjności turystycznej miejsca, miejscowości czy regionu a może stanie się dodatkowym źródłem dochodów dla wielu rodzin wiejskich.

W krajach Unii Europejskiej produkty regionalne są objęte swoistą ochroną, która jest gwarancją wysokiej jakości i niezmiennego charakteru produktu - wyklucza jego "podrabianie". Warunki wytwarzania produktów, podlegających ochronie są regulowane poprzez Rozporządzenia Rady Wspólnoty Europejskiej nr 2089/92 i 2082/92.

Rozporządzenia te wprowadzają następujące instrumenty ochrony:

1. Ochrona "nazwy pochodzenia"

Jest znakiem określającym jakość produktu poprzez nazwę geograficzną miejsca pochodzenia. Charakterystyczne cechy produktu są związane z warunkami glebowymi, mikroklimatycznymi i historyczno - społecznymi. Produkt ze znakiem "nazwy pochodzenia" musi pochodzić z terenu, który nosi nazwę, jego jakość zależy od środowiska geograficznego a produkcja, przetwarzanie i przetwórstwo odbywa się na tym terenie.

2. Ochrona "znaku geograficznego"

Znak określający jakość produktu poprzez zastosowanie nazwy geograficznej miejsca pochodzenia. Różnica w porównaniu ze znakiem "nazwy pochodzenia" polega na tym, że jeden z etapów (produkcja lub przetwarzanie) musi odbywać się na wyodrębnionym obszarze geograficznym.

3. Ochrona "specyficznego charakteru"

Jest to znak odróżniający produkty należące do tej samej kategorii odmiennością składu, sposobem produkcji lub metodą przetwarzania. Taki produkt musi mieć elementy tradycyjne, np. wytwarzany na bazie tradycyjnych surowców lub metodzie tradycyjnego wytwarzania. Nazwa produktu musi być specyficzna, wyrażać jego specyfikę.

W Polsce zidentyfikować można wiele produktów, umiejscowionych w konkretnym terenie, które ze względu na specyficzne warunki mikroklimatyczne, warunki uprawy, hodowli czy tradycyjne metody przetwarzania mogą stać się produktami ubiegającymi się o ochronę prawną.

Szczegółowe warunki i postępowanie w tym zakresie określa Ustawa - Prawo własności przemysłowej z dnia 30.06.2000r.

Przepisy ustawy wprowadzają i definiują między innymi pojęcie "oznaczenia geograficznego" jako - "oznaczenie słowne, odnoszące się bezpośrednio lub pośrednio do nazwy miejsca, miejscowości, regionu lub kraju, które identyfikuje towar jako pochodzący z tego terenu, jeżeli określona jakość, dobra opinia lub inne cechy towaru są przypisywane przede wszystkim pochodzeniu geograficznemu tego towaru".

Oznaczeniami geograficznymi są: "nazwy regionalne jako oznaczenia służące do wyróżniania towarów, które pochodzą z określonego terenu oraz posiadają szczególne właściwości, które wyłącznie lub w przeważającej mierze zawdzięczają oddziaływaniu środowiska geograficznego obejmującego łącznie czynniki naturalne oraz ludzkie - których wytworzenie lub przetworzenie występuje na tym terenie", "oznaczenia pochodzenia jako oznaczenia służące do wyróżniania towarów pochodzących z określonego terenu oraz posiadających pewne szczególne właściwości albo inne cechy szczególne przypisywane pochodzeniu geograficznemu, czyli terenowi, gdzie zostały one wytworzone lub przetworzone"

Za oznaczenia geograficzne uważa się też "oznaczenia stosowane dla towarów, które są wytworzone z surowców lub półproduktów pochodzących z określonego terenu, większego niż teren wytworzenia lub przetworzenia towaru, jeżeli są one przygotowywane w szczególnych warunkach i istnieje system kontroli przestrzegania tych warunków".

Oznaczeniami geograficznymi są również "określenia o charakterze geograficznym nie odpowiadające dosłownie terenowi, z którego towar pochodzi, lub inne określenia używane tradycyjnie, jeżeli są one stosowane dla towarów pochodzących z danego terenu.

Rejestracji zgłoszeń "oznaczenia geograficznego" dokonuje Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej. Ustawa określa dane dla zgłoszenia "oznaczenia geograficznego" celem rejestracji:

- "dokładne określenie oznaczenia oraz elementów, z którymi będzie ono używane w obrocie, jak etykiety i opakowania,
- wskazanie towarów, dla których jest ono przeznaczone,
- dokładne określenia granic terenu, do którego się odnosi,
- określenie szczególnych cech lub właściwości towarów, jako pochodzących z danego terenu,
- warunki korzystania z oznaczenia geograficznego obejmujące sposób wytwarzania, szczególne cechy lub właściwości towarów, inne przesłanki, które muszą być spełnione przez osoby chcące używać takiego oznaczenia oraz, jeżeli jest to wymagane, metody ich kontroli,
- wskazanie przedsiębiorców, którzy używają lub będą używać tego oznaczenia".

W dalszej części ustawy określone jest postępowanie Urzędu Patentowego, rozpatrującego wniosek o rejestrację, prawa wynikające z rejestracji, unieważnienie i wygaśnięcie prawa z rejestracji. Zainteresowanych odsyłam do źródła: Dziennik Ustaw Nr 49 z dnia 21 maja 2001r.

Bożena Warda:

Mat. z seminarium nt. konkursu "Nasze kulinarne dziedzictwo". Wykład: "Instrumenty ochrony produktów lokalnych w UE i w Polsce" - Marek Gąsiorowski, Fundacja Fundusz Współpracy Warszawa, 26 marca 2001r.

Ustawa z dnia 30 czerwca 2000r. Prawo własności przemysłowej.

Aktywizacja tych, którzy nie są liderami

Na początku 2000 roku w Wojewódzkim Ośrodku Doradztwa Rolniczego w Lublinie powołano Dział Aktywizacji Ludności Obszarów Wiejskich. Dział Aktywizacji podejmuje różne działania dotyczące wspierania aktywności mieszkańców wsi. Wobec wielkiego rozdrobnienia gospodarstw na Lubelszczyźnie należy jednak spodziewać się, że tylko pewna część rolników i ich rodzin może wiązać swoją przyszłość z tradycyjnym rolnictwem. Ta wielokrotnie powtarzana prawda z trudem znajduje odzwierciedlenie w podejmowaniu konkretnych działań. Przez ponad dziesięć lat podejmowano wiele inicjatyw dla wsparcia liderów, czyli tych rolników, którzy potrafią zaadoptować swoje gospodarstwa, aby zajmować się produkcją żywności na najwyższym poziomie. Podobnie jak w całym kraju, tak i na Lubelszczyźnie pojawili się rolnicy, którzy, co często bywa podkreślane, produkują żywność na poziomie nie gorszym od swoich odpowiedników z Unii Europejskiej. Ta grupa rolników stanowi oczywiście trzon wśród klientów Wojewódzkiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego, oraz wielu innych firm doradczych i komercyjnych.

Kiedy stawia się pytanie o inne niż rolnictwo szanse dla mieszkańców wsi, pojawiają się oferty rozwoju różnie rozumianej przedsiębiorczości i pozarolniczej aktywności gospodarczej. Jednak, jak łatwo zgadnąć, również i na tym polu liderami są najlepsi rolnicy, najzamożniejsi, młodzi, wykształceni, energiczni, posiadający średnie lub duże gospodarstwa. Mamy więc do czynienia z coraz większą dywersyfikacją mieszkańców wsi na tych, którzy potrafią poradzić sobie z nowymi wyzwaniami i tych, którzy coraz bardziej odstają. Aktywni rolnicy modernizują swoje gospodarstwa, kupują w miarę możliwości więcej ziemi i maszyn, niektórzy z nich jednocześnie podejmują dodatkową działalność gospodarczą - handlową, produkcyjną, usługową lub chociażby agroturystyczną. Zawsze jednak powstaje pytanie jak duża jest grupa tych aktywnych, którzy mogą i podejmują tego typu wyzwania i kto powinien zajmować się pozostałymi.

Od połowy 2000 roku pracownicy Działu Aktywizacji Ludności Obszarów Wiejskich WODR w Końskowoli wspólnie z brytyjskimi i polskimi konsultantami projektu Lubelska Inicjatywa Rozwoju Wsi, rozpoczęli opracowywanie programu, który stanowiłby propozycje dla tych rolników, którzy nie potrafią poradzić sobie ze zmianami zachodzącymi w otoczeniu. Zadanie to trzeba uznać za niezwykle skomplikowane, gdyż naiwnością byłoby twierdzenie iż ci, którzy z różnych powodów nie potrafią utrzymać się z produkcji rolniczej z łatwością odnajdą się na innym polu. Przygotowanie programu rozpoczęto od precyzyjnego określenia grupy beneficjentów. Ostatecznie ustalono, że kluczowym wyzwaniem i mottem pracy nowo powołanego Zespołu Reorientacji Rolników, funkcjonującego w ramach Działu Aktywizacji jest: *"Umożliwienie rodzinom rolniczym nie posiadającym w dłuższej perspektywie szansy utrzymania się z produkcji rolniczej, wejścia na drogę nowego - pozarolniczego rozwoju zapewniającego możliwości utrzymania się"*

Należy tu zwrócić uwagę na fakt, że mieszkańcy wsi posiadający formalnie status rolnika a nie należący do grupy "liderów przemian", nie bardzo mają z kim podzielić się swoją trudną i pogarszającą się sytuacją. Klasyczna oferta doradcza zawiera przesłanie: bądź aktywny, innowacyjny, popraw technologię, podejmij dodatkową działalność gospodarczą, poradź sobie! Większość tych rolników z powodu niewielkiej skali produkcji, malejących cen żywności, globalnej (i nieuczciwej bo subsydiowanej, jak nie bez racji twierdzą) konkurencji, zaczyna przegrywać swoją szansę utrzymywania się z rolnictwa.

Ludzie ci z całą pewnością nie są dobrymi klientami komercyjnych firm zaopatrujących rolnictwo. Z drugiej strony, pomimo powolnego dryfowania w kierunku ubóstwa i rzeczywistego bezrobocia, nie znajdują się w polu zainteresowań Urzędów Pracy ani Ośrodków Pomocy Społecznej (z przyczyn formalnych lub z braku środków w tych instytucjach). Większość tradycyjnie funkcjonujących pracowników Ośrodków Doradztwa Rolniczego również skłania się ku liderom, tymczasem wg bardzo ogólnych szacunków poczynionych w ramach projektu, na Lubelszczyźnie liczba mieszkańców wsi pozostających w opisanej trudnej sytuacji sięga 300 000 osób. Najczęściej są to rodziny rolników, których dochód nie osiąga minimum socjalnego. W kraju jest to prawdopodobnie grupa 4 mln osób.

Od misji do działania

Zmiana jaka dokonuje się w nastawieniu czyli tzw. podejściu do klientów - w ramach Zespołu Reorientacji Rolników WODR Końskowola, to podkreślenie, że właśnie osoby pozostające w trudnej sytuacji stają się docelową grupą beneficjentów. Dotychczas byli oni co najwyżej marginalną grupą uczestników - słuchaczy szkoleń na temat produkcji rolnej, podejmowania działalności gospodarczej, lub integracji z Unią Europejską.

Ograniczanie wsparcia do przekazywania informacji, często zamiast motywować do działania, raczej pogłębiały frustrację i poczucie beznadziejności u tych ludzi, gdyż w większości przypadków sami już sobie nie potrafią pomóc.

Urzeczywistnienie celów zapisanych w powyższym przesłaniu zwanym dzisiaj misją Zespołu Reorientacji Rolników odbywa się poprzez gruntowne przygotowanie **zespołu około 20 pracowników WODR**, którzy zdecydowali się pracować w tej strukturze. Generalnym założeniem było, aby w

Ciąg dalszy na s. 22 ➡

każdym powiecie województwa lubelskiego pracował przynajmniej **jeden przedstawiciel Zespołu Reorientacji**. Pracownicy Reorientacji pełnią funkcję **doradcy pierwszego kontaktu** i podejmują początkową współpracę z rolnikami i członkami ich rodzin będącymi w trudnej sytuacji.

Zamiast informowania swoich klientów o możliwościach rozwoju, zadaniem doradcy jest najpierw dokładne, poczynione wspólnie z rolnikiem i członkami rodziny przeanalizowanie ich sytuacji. Kolejne kroki dotyczą podejmowania próby poszukiwania rozwiązań w oparciu o indywidualne zasoby rodziny, a nawet poszczególnych jej członków. Ostatecznie, **reorientacja polega na** pomocy w znalezieniu drogi rozwoju innej niż produkcja rolnicza i wsparciu przy dokonaniu pierwszego wyboru ścieżki pozarolniczego rozwoju, która może zapewnić trwałe warunki godnej egzystencji:

„4 P"

- **Praca** (zdobycie zatrudnienia poza rolnictwem)
- **Przedsiębiorczość** (założenie pozarolniczej działalności gospodarczej)
- **Przeprowadzka** (migracja np. zarobkowa)
- **Pomoc socjalna** (otrzymanie trwałych świadczeń socjalnych)

Pracując z członkami rodzin rolniczych, doradcy starają się znaleźć sprzymierzeńców w postaci lokalnych liderów formalnych (instytucjonalnych) i nieformalnych, dla rozwiązywania niezwykle trudnych problemów mieszkańców wsi będących w najtrudniejszej sytuacji ekonomicznej i socjalnej.

Doradca - liderem na etacie?

Czy doradca jest i może być liderem lokalnym? Nie przywołując żadnych badań można stwierdzić, że doradcy pełnią rozliczne funkcje w lokalnych środowiskach i co jest ważne znają tych, którym pomóc warto i którzy pomocy potrzebują.

Pracownicy Zespołu Reorientacji pełnią rolę "zastępczego" lidera, który integruje i inicjuje podejmowanie działań w grupie tych, którzy nie radzą sobie z „nową rzeczywistością:.

Dla innych liderów środowisk wiejskich trudno jest znaleźć motywację do pracy z najuboższymi. Pomoc tym ludziom musi bowiem mieć wymiar znacznie szerszy niż jednorazowy gest pomocy ludziom dotkniętym np. powodzią. Ci którzy zechcą pomagać, muszą po pierwsze pracować z tymi, którzy przegrali, co z punktu widzenia lokalnych liderów jest trudne chociażby ze względu na ich zwykle niewielką aktywność. Kiedy lokalny lider - rolnik, organizuje wspólne zakupy środków do produkcji rolnej, sprzedaż produktów lub jest inicjatorem powołania stowarzyszenia agroturystycznego, najczęściej zajmuje się sprawami, które bezpośrednio dotyczą jego gospodarstwa i zgodnie z często przywoływanymi zasadami nie ma tu żadnej sprzeczności, lider jest równoprawnym członkiem grupy i powody jego zaangażowania są oczywiste - sam również chce skorzystać.

Pomoc najuboższym to pomoc tym, którzy w różny sposób nie radzą sobie ze zmianami, które dzieją się w rolnictwie i często mówiąc o tym, że grupa producencka musi być jednorodna mamy w domyśle właśnie to: pozbawiona rolników, którzy odstają technologicznie, nie są w stanie utrzymać standardów lub mają zbyt małe ilości produktów.

Aktywizacja grupy najbiedniejszych rolników i członków ich rodzin jest niezwykle trudna. Potrzebne jest tutaj stałe i profesjonalne zaangażowanie kogoś, kto może rzeczywiście pochylić się nad osobą lub grupą (czasem rodziną), wysłuchać ich problemów i pomóc im rozpocząć mozolną pracę nad odzyskaniem stabilizacji. Doradcy poszukują tutaj sprzymierzeńców, naturalnych liderów i liderów instytucjonalnych, jednak podstawą procesu wsparcia, przynajmniej na początku pozostanie doradca.

Ryszard Kamiński
konsultant projektu
Lubelska Inicjatywa Rozwoju Wsi

Festyn ludowy w Neplach

W dniach 1 - 2 czerwca br. organizowany jest w miejscowości Neple kolejny, trzeci już festyn "Nad Krzną i Bugiem - historia i tradycja podlaska" Jest to swoista lekcja historii i geografii, w trakcie której będzie możliwość poznania zasobów dziedzictwa kulturowego wsi bialskopodlaskiej oraz unikalnych walorów turystyczno - krajobrazowych "Szwajcarii Podlaskiej".

Organizatorzy - to: Rada Sołecka wsi Neple i Przedsiębiorstwo Handlowo - Usługowe "ADAD". Do organizacji zaproszono wiele instytucji, organizacji samorządowych i pozarządowych oraz firm: Starostwo Powiatowe w Białej Podlaskiej, Dyrekcja Parku Krajobrazowego "Podlaski Przełom Bugu" w Janowie Podlaskim, Wojewódzki Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Lublinie Oddział w Grabanowie.

Festyn to okazja do prezentacji dorobku kulturowego naszych twórców ludowych, rękodzielników, kapel, zespołów ludowych. Okazja do eksponowania zanikających obecnie zawodów i sprzętów używanych w gospodarstwie rolniczym i domowym. W trakcie imprezy planuje się też prezentację produktów i potraw regionalnych.

Pracownicy Dyrekcji Parku Krajobrazowego „Podlaski Przełom Bugu" oprowadzą chętnych po obszarze rezerwatu „Szwajcaria Podlaska", ukazując unikalne piękno tego zakątka, osobliwości flory i fauny, ciekawe miejsca i obiekty. Miejsca te posiadają ciekawą historię a z wieloma innymi wiążą się legendy, jak np. z głazem narzutowym w kształcie „kamiennej baby".

Dzieciom zapewnimy udział w grach, konkursach i zabawach, a wszyscy, zarówno dzieci jak i dorośli będą mogli posłuchać muzyki w wykonaniu kapel i śpiewaków ludowych, obejrzeć a nawet zakupić prace twórców ludowych, degustować potrawy regionalne.

Dla najlepszych uczestników konkursów przewidziane są bardzo atrakcyjne nagrody.

Zainteresowani wypoczynkiem w gospodarstwie rolniczym będą mogli wybrać ciekawą ofertę agroturystyczną na zbliżający się sezon urlopowy, przygotowaną przez Oddział w Grabanowie oraz Stowarzyszenie Agroturystyczne.

WODR Oddział w Grabanowie przyjedzie też z wystawą pszczelarską, zainteresowani będą mogli poznać tajniki życia pszczół a pszczelarze zasięgnąć porady.

Bożena Warda

Grillowanie stało się bardzo popularne. Daje możliwość przyjemnego spędzenia wolnego czasu w plenerze z rodziną lub grupą znajomych. Może być też formą atrakcyjnego przyjęcia.

Potrawy z grilla

Potrawy sporządzone na ogniu mają niepowtarzalny smak i aromat, są chrupkie na zewnątrz, zaś miękkie i delikatne w środku. Na grillu można przygotowywać nie tylko mięsne, rybne czy drobiowe potrawy. Można wykorzystać też ziemniaki i warzywa, np. cebulę, cukinię, bakłażany, kukurydzę a także pieczarki.

Poniżej przedstawiam kilka przepisów.

Indyk w jogurcie

1 kg piersi z indyka, 0,5 łyżeczki pieprzu (najlepiej świeżo zmielony), sól,

Marynata - 0,5 szklanki jogurtu naturalnego, 0,5 szklanki soku pomarańczowego, po 1 łyżeczce płynnego miodu, musztardy, suszonych liści szałwi, czosnek.

Piersi z indyka opłukać w wodzie, osuszyć, natrzeć solą i pieprzem. Wymieszać jogurt z sokiem pomarańczowym, musztardą, miodem, szałwią i posiekanym drobno czosnkiem. Posmarować indyka marynatą, włożyć do salaterki, przykryć i wstawić do lodówki. Po 1 dobie wyjąć indyka z marynaty (marynatę zachować). Piec na ruszcie około 40 - 50 minut. Na 10 minut przed końcem pieczenia jeszcze raz posmarować marynatą.

Skrzydełka po węgiersku

1 kg skrzydełek kurzych,

Marynata - 0,5 szklanki oleju i soku z cytryny, 2 duże ząbki czosnku, po 1 łyżeczce papryki ostrej, słodkiej, pieprzu, wegety, sól do smaku.

Umyte i osuszone skrzydełka ułożyć w płaskim naczyniu. Obrany czosnek rozetrzeć z solą i wymieszać z pozostałymi składnikami marynaty. Zalać nią skrzydełka, przykryć, wstawić do lodówki na 24 godz. W czasie marynowania kilkakrotnie przekładać. Po wyjęciu z marynaty pieczemy na grillu, odwracając kilka razy i smarując marynatą.

Białe kiełbaski w ostrym sosie

10 długich, cienkich białych kiełbasek, 10 łyżek oliwy, 10 oliwek,

Sos - 1 szklanka keczupu, 3 ząbki czosnku, po 2 łyżki pieprzu białego i sproszkowanej słodkiej papryki, po 1 łyżeczce oregano, tymianku i soli.

Czosnek obrać, rozetrzeć z solą. W misce wymieszać keczup z czosnkiem, ziołami i przyprawami. Kiełbaski zwinąć w ślimaczki, w środek włożyć po oliwce, nadziać na szpadki, posmarować sosem i dalej piec, obracając od czasu do czasu, aż się zrumienią.

Królik w białym winie

Tuszka królika (około 1,5 kg), oliwa do smarowania, biały pieprz, sól Marynata - 1 szklanka wytrawnego wina, 2 łyżki octu z czerwonego wina, 1 łyżka cukru, 1 łyżka estragonu, kilka suszonych owoców jałowca, sól.

Opłukaną i osuszoną tuszkę podzielić na części. Mięso głęboko ponacinać, natrzeć solą i pieprzem. Z wina, octu, soli, estragonu i pokruszonych owoców jałowca przygotować marynatę. Polać nią królika, ułożyć w naczyniu i odstawić do lodówki na 24 godziny. Wyjąć królika z marynaty, posmarować oliwą, piec na grillu, obracając kilka razy.

Żeberka wieprzowe z musztardą i rozmarynem

1 kg żeberek wieprzowych, pieprz, sól,

Marynata - 10 dkg ostrej musztardy, 2 łyżki majeranku, po pół łyżeczki rozmarynu i oregano, 3 listki laurowe.

Żeberka umyć, osuszyć, podzielić na porcje, oprószyć solą i pieprzem. Przygotować marynatę, rozmaryn pokruszyć, połączyć z musztardą, oregano i majerankiem. Posmarować nią mięso i ułożyć w naczyniu, przekładając liśćmi laurowymi. Naczynie przykryć, wstawić do lodówki na 24 godziny. Żeberka wyjąć, upiec na ruszcie, smarując pozostałą marynatą.

Szaszłyki z szynką i pieczarkami

1 kg prasowanej szynki, po 25 małych cebulek i pieczarek, duży strąk papryki czerwonej, mały bakłażan, 5 łyżek soku z cytryny,

Sos - 1 szklanka keczupu, po 1 szklanki oleju i soku z cytryny, 2 ząbki czosnku, 3 łyżki mielonej, słodkiej papryki, po 2 łyżki bazylii i oregano, 1 łyżeczka mielonego białego pieprzu, sól.

Czosnek obrać, przecisnąć przez praskę, zioła rozkruszyć. W miseczce starannie wymieszać składniki sosu. Warzywa umyć. Cebulki obrać, z papryki usunąć gniazdo nasienne, z bakłażana odkroić łodyżkę, z pieczarek odciąć trzonki a kapelusze skropić sokiem z cytryny. Paprykę pokroić na kwadraty o boku 2 cm, a bakłażan w centymetrowe plasterki. Szynkę pociąć na grube plastry, a następnie na kwadraty o bokach około 2 cm. Nadziewać na szpadki: cebulkę, pieczarki, kawałki szynki, papryki i bakłażana. Szaszłyki posmarować sosem i ułożyć na ruszcie. Piec, smarując w trakcie sosem.

Pieczarki z masłem czosnkowym

10 ząbków czosnku w łupinach, 2 ząbki drobno pokrojone, 0,5 kostki masła, 8 dużych pieczarek, sól, świeżo zmielony pieprz czarny.

Upiec na ruszcie ząbki czosnku w łupinach, gdy staną się miękkie wycisnąć miąższ i utrzeć z masłem. Doprawić solą i pieprzem. Z umytych pieczarek odciąć trzonki, wierzchnią część kapelusza posmarować masłem czosnkowym. Ułożyć na ruszcie, piec około 2 minuty, potem odwrócić na drugą stronę, do kapeluszy włożyć nieco masła i piec także około 2 minuty.

Przepisy wybrała:
Barbara Pachała.

INSTYTUT NAWOZÓW SZTUCZNYCH

24-110 PUŁAWY, Aleja 1000-lecia Państwa Polskiego 13 A

PRODUKUJE I OFERUJE OGRODNIKOM I SADOWNIKOM

KONCENTRATY NAWOZOWE

INSOL®

DO NAWOŻENIA DOLISTNEGO

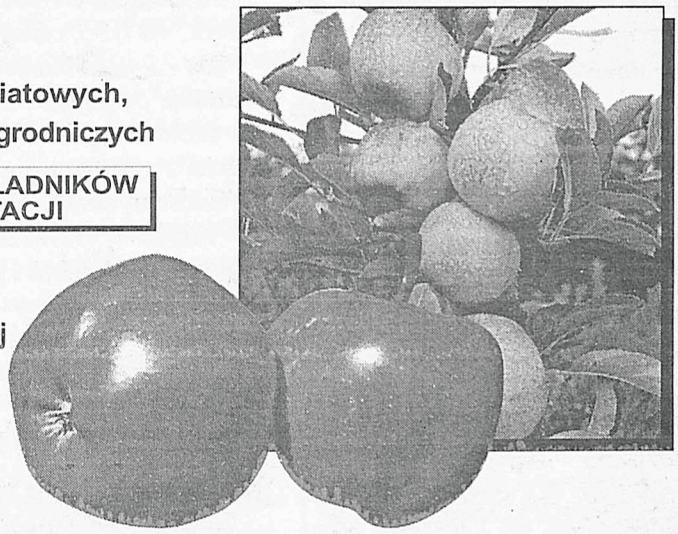

INSOL P - krzewów i drzew owocowych,
INSOL U - warzyw i roślin ozdobnych,
INSOL W - warzyw i roślin ozdobnych kwiatowych,
INSOL Polichelat 7 - wszystkich upraw ogrodniczych

NAWOZY DO LIKWIDACJI NIEDOBORÓW SKŁADNIKÓW POKARMOWYCH W TRAKCIE WEGETACJI

INSOL B - koncentrat borowy (132 g B/l)
INSOL Cu - chelat miedziowy
INSOL LsFe - do zwalczania chlorozy żelazowej
INSOL Mn - chelat manganowy
INSOL Zn - chelat cynkowy
INSOL PK 10-19 - płynny nawóz fosforowo-potasowy
INSOL Fos - płynny nawóz fosforowy

INSOL - Ca

NAWÓZ DO ZAPOBIEGANIA CHOROBOM SPOWODOWANYM BRAKIEM WAPNIA

Gorzkiej plamistości podskórnej na jabłoniach, suchej zgniliźnie wierzchołkowej na pomidorach i papryce, brunatnieniu brzegów liści (tipburn) na kapustnych.

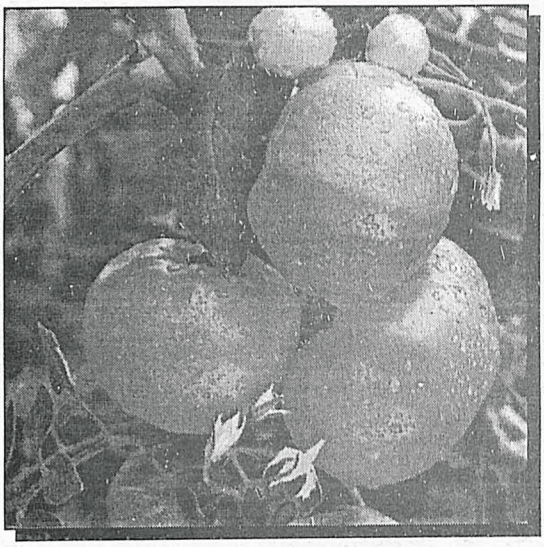

INSOL pH

do zakwaszania podłoży, oczyszczania instalacji nawodnieniowych z osadów i nawożenia borówki, wrzosów, iglaków i różaneczników.

NAWOZY DO FERTYGACJI

INSOMIX-P - pomidorów
INSOMIX-O - ogórków
INSOMIX-R - rozsad warzyw
INSOL Ferro - chelat żelazowy (50 g Fe/l)
INSOL Mikro - chelat mikroelementowy

DEFOLIANT

INSOL 240 SL - preparat do defoliacji materiału szkółkarskiego

NAWOZY OGRODNICZE - AZOFOSKA® PYLISTA I GRANULOWANA

SIARCZAN MAGNEZU - SIEDMIOWODNY

Wszelkich informacji dotyczących stosowania INSOLI i AZOFOSKI, cen, warunków zakupu i sieci dystrybutorów udziela:

DZIAŁ MARKETINGU I SPRZEDAŻY

Tel.(081)887-66-12, 887-65-01, fax(081)887-55-87